

AZ

ELSŐ NYOM

REGÉNY.

14.994

OSZK

10 / 1

OSZK

AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA.

—
Oszkai Széchenyi Könyvtár

ELSŐ FEJEZET.

Illatos nyári éj volt. A magas égboltozat telve csillagokkal; alant úszó felhők tarkíták a láthatárt, melynek távolában, kétes körrajzokban, bérczes, erdős hegylánczolat emelkedett.

A sutáni uradalmi kastély ablakai tárva voltak. Az erkélyre nyiló ajtó mellett magas, erőteljes férfialak támaszkodott a falhoz, szivarral szájában. A rácsozathoz közel alacsony kanapén egy hölgy ült, az uradalom tulajdonosnője, özvegy Szolcsányi Imréné: karját a rácsozatra, fejét karjára támasztva, szemlélte a csillagok esését, felhők száguldását; s amannak majdnem egészen hátat fordítva, folytatta vele a társalgást, mi rá nézve közönyös, unalmas volt, de társát élenken látszott érdekelni.

— Neked nagy teher lesz az ifju — mondá a férfi gyorsan, idegesen; mig sötét kifejezésü szeme zöldes fényben csillogott a félhomályban.

Az özvegy pár perczig hallgatott.

— Meglehet — viszonzá aztán halkan, közönyösen, mintha terhére volna sógora, Szolcsányi Balázs jelenléte s csak azért felel, hogy mondjon valamit.

— Miért engeded meg, hogy ide jőjön?

— Ez nem tőlem függ. Tristan szabad ura tetteinek. Huszonhat éves, rég elvégezte tanulmányait, s hogy mostanig nem jött Ivándra, az a jele, hogy nem vágyott a vidékre.

— Mi célod vele később? Mert, hogy itt hosszabb ideig maradjon, az lehetetlen. Tiltja ezt bátyám, férjed utolsó kívánsága, ki pályát jelölt neki, s határozott akarata volt, hogy Tristan kövesse azt.

— Mindezekről majd beszélek vele.

— És ha ő nem akar távozni?

Szolcsányiné meglepetten fordult sógora felé.

— Nem akarna távozni! Miért, mi okból? Hogy érted ezt...

— Ha ő például jobbnak, kényelmesebbnek tartaná itt maradni és semmittevésbe töltené napjait, mint Ivánd ura?

— Ezt nem tehetjük fel róla.

— Miért ne? Fáradság nélkül, mások kegyé-

ből jutott mindahhoz, a mivel bir, miért fáradjon, ha könnyen s kényelmesen töltheti napjait.

— Ezt nem teszem fel róla.

— Teljesen bevégezte tanulmányait?

— Még pedig fényes eredménnyel. Az ulolsó időt, mint tudod, Párizsban tölté, azelőtt Drezdában, Berlinben tanult, mindenütt együtt volt egy fiatal francziával, Lazas Viktor gróffal, kivel egykoru s iskolatársak és mint látszik, elválhatatlan barátok, s kinek anyja magyar volt.

Balázs gróf leverte szivarjáról a hamut, elhagyta helyét, párszor föl és alá járt az erkélyen, igen rossz kedvben látszott lenni, azután helyet foglalt sógornéjával szemben, ki kérdőleg függeszté reá szép, mélypillantásu szemeit, s halvány, nemes kifejezésü arcza észrevehető türelmetlenséget mutatott.

— Félek, Marie, hogy e nevelés Tristánra nézve nem jó eredményre vezet a jövőben.

— Bátyád kívánta így. Méltó nevelésben óhajtá részesíteni fogadott fiát, ki végre is Csáthy gróf s illő, hogy rangjához méltó műveltséggel birjon.

— Mi czélja volt tulajdonképen Imrének vele?

— Soha sem lévén gyermekünk, egész gyengédségét ez ifjunak áldozta, kit fiaként szeretett: fájdalom, hogy nem érhetette meg az eredményt, s mint fejlett ifjút nem láthatja Tristánt.

— Fájdalom! Most nekünk gyülik meg majd vele a bajunk, ha ő véletlenül kellemetlen, kiállhatatlan egyéniség. Senki sem ismeri őt közülünk.

— Mindenki szellemes és kellemes embernek mondja, s hogy eszes és tehetséges, mutatják tanulmányai, a fényes iskolai bizonyítványok, miket évről-évre hazaküldött; hogy szerény és háladatos, férjemtől tudom, ki minden találkozás után dicsérte őt, s elárulják levelei, miket elég sűrűn váltott vele.

— Te soha sem láttad őt?

— Nyolcz év előtt, akkor tizennyolcz éves ifju volt, alig emlékezem rá.

— Atkozott kellemetlen helyzet! — kiáltá helyéről felpattanva Balázs; az izgatottság nem hagyta nyugodni.

— Miért, mi kifogásod lehet az ellen, ami természetes, mi előre látható volt s mit évek óta mindnyájan tudunk.

— Meg sem lehetne azt mondani. Ezer

apróság, százféle kicsiség és azon titok, mit őriznünk kell minden idegen előtt...

— Én mind e félelmeket nem értem — viszonzá igen komolyan, s fájdalmas sóhajjal Marie, mi a titok szóra lebbent ki ajkai közül. — Azon percztől, hogy átveszi birtokát, s köztünk lesz Tristán: többé nem idegen; hozzánk tartozik, családunk tagjának tartja magát, hisz végre is az élet javát, vagyonát férjemnek köszönheti.

— E vagyon nélkül ma koldus volna.

— Az sohasem koldus, ki tehetséges, tanul és igyekszik, s ő ezt tette volna.

— Te ismeretlenül is rokonszenvezel vele.

— Te pedig gyűlölöd.

— Nem helyeslem azon nevelést, melyben Imre részesíté. Mi célból gerjesztett benne igényeket? Külföldön taníttatá, azután utazni küldte: minek? Mi lesz belőle? Nagy urat csinált a vagyontalan, s alkalmasint sanyaruságban nevededett gyermekből, nem gondolva meg, hogy ily igényekkel nagyobb vagyont kellett volna számára hagyni, mint amint tette.

— Munkára akarta őt utalni. A vagyonság többnyire henyeséggel jár s ő hasznos munkást kívánt adni benne az országnak, mely

tehetséges főekben s szorgalmas szakemberekben oly szegény.

— De hát cél- és szakszerű nevelést kapott Tristan?

— Reáliskolákban tanult, a technikát hallgatá, ez irányban képezte magát. Két év óta azért időz Párisban, hogy a magasabb építészeti szakmában gyakorlatilag folytassa tanulmányait. Hogy miféle pályát választott, nem tudom; azt majd megmondja ő maga.

— Nem sokat bizom hozzá.

— Neked láttatlanban is ellenszenved van iránta — viszonzá mosolyogva Marie grófné, — s csak azért nem mondom meg, mi ennek az oka, mert nem akarlak zavarba hozni.

— Alkalmasint csalódot, bármily okot gyanítasz! Tristan nekem teljesen közönyös, csak mint gyermeket láttam őt. Hogyan fejlődött, milyen lett a fejlődés alatt, kívül-belül: fogalmam sincs róla s azt, hogy vetélytársamnak tekinthetném őt, talán csak nem teszed fel rólam?

— Thisbénél? — kérdé észrevehető kellemetlenül érintve Marie. — Ki tudja? Te régen udvarolsz neki s ő sem igent, sem nemet nem akar mondani. Hogy mi ennek az oka —

magam sem vagyok tisztában vele; holott majdnem én neveltem őt s más dolgokban teljesen őszinte irántam.

— Nem is lett arra még felhiva, hogy »igent« vagy »nemet« mondjon.

— Szóval nem; de nagyon jól tudja ő, hogy tőle függ, miként erre általad felhivassék.

— Ki tudja! — viszonzá fellobbanva Balázs gróf. — A türelemnek is megvannak határai, s hugod régóta kemény próbára teszi az enyémet.

— Csendesülj Balázs, — mondá halk, zengzetes hangján Marie grófnő, azon nyájas mosolylyal, mi csak neki volt sajátja. — Thisbe azon mély érzésű, komoly jellemű leányok közé tartozik, kik semmit sem tesznek félig, vagy meg-gondolatlanul. Ha valamire elhatározza magát, amit érzésből vagy meggyőződésből tesz, időt kell neki arra adni.

— Nem volt-e két év óta elég ideje?

— Másnál talán sok is volna ez: nála lassabban megy minden, s én azt hiszem, ha eljött az idő, ő maga mondja meg neked kérdés nélkül azt, amit tudja, hogy óhajtasz tőle hallani.

Balázs rendesen sötét kifejezésű arczára

reményteljes mosoly ült e biztató szavakra, visszament helyére, mit újra elfoglalt, de nem felelt. Mindketten gondolatokba mélyedve ültek. A hold lejobb és lejobb ereszkedett a távoli magas bércek fokáról; ezüstös fénnel szöve be a kert fehér utjait, a terasse kövezetét, s apródonként haladva be az ajtón és ablakokon a kastély belsejébe, hol a távoli szobák egyikében e perczben csengő ének és zongorakiséret hangjai verék fel a csendet, s vallásos hymnus, vagy dicsérő magasztalása a nagy mindenségnek tölté be a levegőt, az éjszaka némaságát.

— Thisbe! — mondá élénken kapva fel fejét Balázs gróf.

— Azt hittem már alszik, ma egész nap nem jól érezte magát.

— Mily szépen énekel — folytatá elragadtatva Balázs, mialatt Marie grófnő önkéntelen elmosolyodott, látva sógora arczán a lelkesülést, s tudva, hogy az nem annyira az éneket, mint az egyént illeti.

— Ő az egyedüli hármunk közül, ki Tristant ismeri — mondá Marie grófnő, újra felvéve az elejtett beszéd tárgyát. — Két év előtt férjemmel Párisban volt Thisbe, s ott találkozott vele.

— Mit mondott róla? — kérdé élénken Balázs.

— Keveset, de jó benyomást tett reá, mint mindenkire tesz az ifju. De semmi különös dicséretet nem hallék tőle; sem pedig az ellenkezőt.

Balázs izgatottan járt fel és alá a terasseon; úgy látszott, izgatottsága nem hagyta nyugodni, s egy eszmét vagy félelmet rejtegetett, mit Marie asszonyos finomsággal rég kitalált, s kis idő előtt szavakba is öntött, bár csak rejtett vonatkozással.

— Melyik vonattal érkezik holnap Tristan? — kérdé egy idő múlva megálva a grófné előtt.

— A délivel; pontban egy órakor lesz itt. Elébe akarsz menni?

— Még csak ez hiányzanék! Nem kell oly nagyon kényeztetni az urfit, úgy is fogadni mernék, hogy kiállhatatlan, elbizakodott.

— Mire volna az?

— Mindenre, a mivel bir. Vagy nem mondhatja-e a sors választottjának magát. Nem volt neki egyebe grófi czimnél s szegénységénél: és ime, mint a tündérmesékben, akad egy pártfogó, ki nevelteti őt, s birtokot ajándékoz neki, ez hallatlan a mai világban.

— Talán nem érdemetlen a sors e véletlen kegyére.

— Majd meglássuk. Figyelemmel kísérem minden tettét, minden szavát.

— Nem leszesz elfogult iránta?

— Elismerendem érdemeit, de hibáit kérelhetetlenül üldözöm.

— Én majd pártját fogom! Ugy bánok vele, mint fiammal, kötelességem ez. Férjem ajánlotta szeretetembe — halálos ágyán.

— Te még nagyon szép és elég fiatal vagy arra, Marie, hogy ezt a szerepet nem játszhatod huszonhat éves ifjuval szemben; s legjobb, ha mindjárt fel is hagysz e tervvel, mondá látható kellemetlen hatással Balázs.

Marie szeliden mosolygott.

— Minden szeretettől meg akarod fosztani e házban? — mondá majdnem érzékenyen. — Bátyádnak fájdalmat okoznának szavaid, ha élne, és ha hallaná. Ő nagyon kedvelte Tristánt.

Balázs gróf észrevehető zavarban volt: — Nem jól értetted szavaimat, nincs igazad! Különben a jövő s tapasztalás tanít meg arra, mit érezzünk az új és ismeretlen jövevény iránt. Meddig szándékozik itt maradni?

— Nem tudom. A meddig kedve tartja, maradhat, én szívesen látom őt. Alkalmasint, míg birtokát átveszi.

Balázs ajkába harapott. Nem felelt. A terasse tulsó oldalára ment, honnét jobban hallható az újra és újra felhangzó bájos ének hangjait. Marie örülve, hogy vége szakadt a beszélgetési tárgynak, egészen a felséges éj, s a titokzatosságában nagyszerü táj szemléletének adta át magát, míg eljött a lefekvés ideje.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

MÁSODIK FEJEZET.

A fiatal házi kisasszony, Orlay Thisbe, kipirult arczczal sietett a kerten végig az uradalmi erdő felé.

Harmatos reggel volt. A park lármás élete, a madarak folytonos dalai, az erdőből jövő patakok csergedezése, teljesen összhangzó volt Thisbe arczkifejezésével, mely mosolygó, elégedett volt, s ifjuságtól és egészségben ragyogott.

A ki őt ismerve, ily tündöklő kedvben látja, okvetlen csodálkozva kiáltott volna fel. Rendesen komoly, vagy legalább nyugodt kifejezésü arcza ma majdnem pajkos volt a jó kedvtől; nefelejts szemeiben nevető vidámság ült: elhatározta, hogy elébe megy az érkező vendégnek, az ifju Csáthy Tristánnak, kit egyedül ő ismert a kastélyban lévők között.

A reggeli üde levegőt rendesen hosszú sétára használá, s naponként messze kirándulván a kas-

télyből, ez legkevésebbé sem volt szokatlan a háziak előtt. A komorna kezébe adta széles szalmakalapját, keztyűit, ő magával vitte kis kutyáját, s egészen úgy, mint rendesen: sietett a sűrű tölgy- és bükkfaerdő felé.

Utja a főkertész háza előtt vitte el, hol annak leánya, a vele egykoru Borbála ült, s megpillantva őt, elébe sietett.

— Nem jön velem az erdőbe, Borbála? — kérde Thisbe: gyakran együtt tették a reggeli sétát, olykor délig tartó kirándulást.

— Ma nem mehetek; atyám beteg, s a házi dolgok itthon tartóztatnak.

— Kár, nagyon szép a reggel. Mi baja van atyjának, tegnap még egészen jól volt?

— Rögtön jött a változás. Az este alkalmasint meghütötte magát, sokáig kint ültünk a lugasban s az éjjel rosszul lett. Mint tudja grófnő, mindig iszonyu kedélyállapotban van, s folyton a halálról beszél.

— Ha visszajövök, meglátogatom! — kiáltá Thisbe s elsietett.

— Milyen jó kedve van — gondolá Borbála, sokáig utána tekintve; — pedig rendesen komoly szokott lenni, vajjon mi történt a kastélyban? . . .

Thisbe siető léptekkel haladt végig a park hosszú egyenes utain s az erdőbe ért, hol a mezei virágoktól tarkálló rét illata fogadá. Még minden harmatos volt. Még minden az éjszaka friss lehelletének nyomát viselé. Minden élt, virult, a tavaszt hirdeté, s Thisbe elragadtatva tekintett körül haladásában; a kékes átlátszó felhőkre, a magas fákra, virágzó rétre függesztvén szemeit.

Mélyen behatolva az erdőbe, órákat töltött a sűrűségben. A füre ülve, majd mezei virágokat kötve bokrétába, majd a madarak dalát hallgatva, míg magasan járt a nap, s dél felé sietett az idő.

Ekkor gyorsan a tisztásra ment, melyen túl, közvetlen közelben, vonult el a kocsi-ut, hol Tristánnak érkeznie kellett; s ő megállva egyik vastag fatörzsnél, hozzá támaszkodott és várt, míg a kocsi s a várva várt jövevény megérkezett. Hogy miért jött ide, miért várt reá? kit egyetlen egyszer látott az életben: maga sem tudta volna megmondani; sőt ha gondolkozik rajta — nem teszi, nem jött volna elébe. Ő, a szép és gazdag Orlay Thisbe, a világtól elkényeztetett kegyencz, kit testvérével, Marieval együtt mindig mint a »tündér testvérpárt« emlegettek. Ő, kinek kegyével még soha egyetlen férfi sem

dicsekedhetett: ide jön, hogy várjon egy ismeretlen ifjut, ki sem rokona, sem barátja, de még csak ismerőse is alig; ez valóban csodálatos volt, s a mi legkülönösebb, hogy most e perczben, a fárnycékában állva, mindez eszébe jutott, nyugtalanlanná, habozóvá tette, s midőn kocsizörgést hallott, önkéntelen hátrahuzódott, be a bokrok közé, mik egészen elfedték alakját. Könnyen gördülő vörös kerekü kocsi közeledett az országuton, két gyönyörű telivér kancza által vontatva, a hires Szolcsányi istállóból; s a leeresztett fedelű kocsi belsejében két ifju férfi ült, vidám nevető arcukat megaranyozta a rájuk hulló napsugár; szivarjuk bodor füstje kékes karikában emelkedett fel a levegőben.

Thisbe nem mozdult helyéről addig, míg a kocsi zörgését hallá, mely nyilsebességgel robogott el előtte. Azután kilépett az utra, már csak a porfelleget láthatá, s gondolkozott: ki lehet ama másik ifju, kit Tristan mellett látott ülni, s kit az magával hozott, noha ő maga is majdnem idegen volt a Szolcsányi kastélyban. Aztán eltalálta kilétét: bizonynyal Lazas gróf, az iskola-társ. Lassu lépésben haladt hazafelé. Élénk csalódást érzett, hogy utja czélt tévesztett volt. Majd-

nem kedvetlenül nézett elébe a találkozásnak Tristánnal, ki — alkalmasint félve a falusi egyhangúság unalmától — társat és mulattatót hozott magával.

Hogy az idegen Tristánhoz hasonló csinos férfi volt, azt a robogó kocsi sebessége daczára is láthatá; majdnem jobban tetszett neki annál.

Ezalatt Tristan és társa berobogtak a kastély udvarára s a komornyik azonnal a grófnéhoz vezeté őket, ki egyedül volt a társalgási-teremben. Balázs nem mutatá magát.

A háziaszonyt meglepte Tristan szépsége, uri tartása, kellemes modora; de nem kevésbbé volt az ifju ő általa meglepetve. Mint fiatal fiu találkozott egyszer vele. Évek multak azóta s teljesen szétoszlott még emléke is jótevője nejének fejből. Ma mint teljesen idegenek találkoztak. Szolcsányiné leirhatatlan bájos lénye, nőies kifejezésü arcza, s ragyogó szellemi tehetségei az első pillanatban mindenkire fölényt gyakoroltak, s megbűvölék. Ezt a hatást érezte a két ifju is.

— Isten hozott h a z a, — mondá, melegen nyujtva Tristánnak kezét Marie grófnő, s az hévvel szorítá ajkaihoz ezt a kedves kezét, mely őt, az idegent, mint hazatérőt üdvözlé.

— Áldott legyen ez édes szó, — mondá elbá-
jolvá s önkénytelen áradozással tekintve a nyájas
szemekbe, mik őszinte örömmel függtek rajta.
— Bár üdvözölhetném azt is, ki nekem atyám
volt s kit oly gyakran megsirattam. A grófnő
egy perczig lesüté szemeit, aztán gyorsan az ide-
genre emelte.

— Gróf Lazas Viktor — mondá bemutatva
társát Tristan. — Engedelmet remélve, grófné,
meghívtam őt pár napra, ki iskolatársam és
barátom s Erdélyben fekvő birtokaira utazva,
Páristól utitársam volt. Jól beszéli nyelvünket.

— Helyesen tetted. Örülök, hogy utját fél-
benszakítva, itt pihenőt tart gróf Lazas — mondá
az idegenhez fordulva Marie. — Boldogult fér-
jemtől már hallék önről.

— Tristan biztosított a kegyed jóindulatá-
ról grófné, különben nem mertem volna tenni.

— Ezért köszönettel tartozom neki —
viszonzá nyájasan Marie s leültek.

— Hogy töltötték az utazás hosszú idejét?
Az utolsó sürgönyt tőled Tristan Bécsből kaptam.

— Négy napot töltöttünk ott. Lazas még
soha sem volt az osztrák fővárosban, s kedvéért
én is tovább maradtam. Ki tudja, mikor megyek

ismét oda; elhatározott szándékom Magyarországból most addig nem mozdulni, míg pályám majd el nem szólit.

Élénk hévvel mondá e szavakat s míg Marie arcza kellemes hatást fejezett ki, a francia gróf vonásain kétértelmű mosoly villant keresztül, egy sebes pillantást vetve a szép háziasszonyra, mi annak figyelmét nem kerülte ki.

— Kegyed ez állításban kételkedik? — kérde hozzá fordulva.

— Én mindenben kételkedtem, grófné, mit a percz hatása alatt határoztunk s Tristan könnyen lelkesül.

Marie selymes barna bőrét rózsaszín pirboritá el szavakra.

— Azt hiszem, Tristan már e határozattal indult haza — mondá habozva.

— És ezzel érkeztem meg. Lazasnak nincs igaza, ha a percz hatásának vesz nálam valamit. Én mindig mindenben meggondoltam teendőimet és soha semmiben sem szoktam változtatni, amit egyszer elmémbe vagy szívembe fogadtam.

— Elindulunk a szép egyenes uton, aztán »nyomot veszve« haladunk a lejtőn...

— Nem mindenki teszi ezt; vannak kivételek s én ezek egyike vagyok.

Gyors, élénk, szikrázó szóváltás volt ez a két ifju barát között; felhangzott és eltűnt, mint futó láng, mi köröszültör a legszűkebb nyíláson, hogy rombolva száguldjon tova. Marie bámulva hallgatá és nézte őket. Mindkettő mosolygott, egyikén sem látszott élénkség vagy hév, szikrázó tréfa volt bár, de nyugodt külsővel, rejtett értelemmel, mi talán mélyebben hatolt le, mint azt egy harmadik sejteni bírta volna. Talán előérzet, mi mindkettőjük belsejében fogamzott, látva a szép érdekes háziasszonyt.

Hirtelen másról kezdtek egyszerre beszélni; Lazas nem kevésbé volt élénk, ügyes, értelmes társalgó, mint Tristan. Nagy utazásaik, tapasztalataik, gyorsan változó eszméik ritka élvezetet szereztek Szolcsányinének. Sajnálkozva pillantott a belépő Balázásra, ki szokott komoly arczával jelent meg s feszes, vizsgálódó modorával, komor szemével disharmoniát hozott a társaságba.

Marie bemutatá őket egymásnak.

Az ellen- vagy rokonszenv rendesen kölcsönös. A két ifju majdnem egyszerre hideg, feszes lett Balázsszal szemben, ki hivatalos udvarisság-

gal intézett hozzájuk kérdéseket: utjok, érkezésük s egyéb közönyös dolgok felől.

— Ha megengedi, grófné, — mondá helyét elhagyva Tristan — uti ruháinktól óhajtanánk megszabadulni.

Marie csengetett, mire a komornyik lépett be, nem kevesebb érdeklődéssel szemlélve Tristán, mint Balázs gróf, ki alig vette le róla szemeit. Az öreg szolga sokat hallott meghalt urától róla beszélni.

A cselédség már tudta, hogy új és hosszabb időzést lakója lesz az ujon érkezett fiatal grófban a kastélynak: érdekelte annak kiléte, egyénisége, s az ősz Márton bizonyos rokonszenvvel fogadta őt.

— Vezesse az urakat szobáikba! — mondá a grófné s az ifjak követék a komornyikot.

— Nos? — kérdék majdnem egyszerre egymástól a hátramaradottak. De arczuk előre elárulá a belsejökben érzett különböző hatást.

Marie vonásai ragyogók, örömteljesek, diadalmasak voltak, Balázséi sötétek, habozók, s észrevehető kellemetlen meglepetést mutattak.

— En egészen olyannak találom Tristán, a mint képzelém — mondá Marie.

— Én is! — viszonzá kétértelmű jelentőséggel Balázs.

— Tehát egyikünk sem csalódott.

— Miután mindketten ugyanazt találtuk, a mit vártunk.

— Ennek örülök. Az első benyomásra sokat adok, s nem késem kimondani: Tristan teljesen megnyerte rokonszenvem, nemcsak külső tulajdonságai, hanem kellemes modora, szellemdus társalgása, s különösen azon bizonyos komolyság által is, mit gondolkozásmodjában észlelek.

— Asszonyos elfogultság. Tristan érdekes ember; ez, a mi hatott reád, s a többi minden nőnek mellékes. Nem volt-e tőle szemtelenség, hogy ő maga is majdnem mint idegen jó ide, s még vendéget is hoz magával.

— Ez nagyon erős kitétel, Balázs. Lazas gróf barátja Tristánnak, hazautazóba van Erdélybe s miután együtt jöttek el Párisból és erre vitte útja — természetes, hogy itt pár napra kiszállt, miért ne hívhatta volna őt meg Tristan?

— Mindjárt pár napra? — kérdé gunyosan Balázs. — Ezt nevezem aztán tolakodásnak. Ki tudja, miféle ember ez az idegen hangzású névvel bíró ur.

Marie kedvetlenül fordult el. Sógora gunyos megjegyzései máskor is igen gyakran terhére voltak, most kiállhatatlannak találta szavait.

E perczben Thisbe lépett a terembe.

— Megjöttek? — kérdé érdekkal, — Látam, hogy ketten ültek a kocsiban, ki a másik? Tristánrt rögtön megismertem; semmit sem változott.

Gyorsan beszélt testvérének, s Balázst nem vette észre, kinek arcán keserü bosszus kifejezés röpült át, látva a szórakozottságot maga s érdeket az ujonnan érkezők iránt.

— Lazas gróf a vendég neve, kit Tristan hozott; franczia eredetü atyjáról, de anyja erdélyi születésü s ő most oda utazik.

— Hol van Tristan? — kérdé körülhordva szemeit Thisbe s csak ekkor pillantva meg Balázst.

— Átöltözik — mondá a gróf, közelebb lépve hozzá, gúnyos hangon. — Ugy látszik, nagyon érdekli kegyedet, Thisbe; még eleget élvezheti jelenlétét.

— Itt marad most folytonosan?

— Még erről nem beszéltünk — mondá Marie mosolyogva.

— Elég idő lesz még a jövőt elhatározni — folytatá az előbbi gúnyos hangon Balázs.

A leányka kedvetlen arczczal ment az erkélyre, a nélkül, hogy Balázs grófra tekintett volna; annak keserü hangja, éles megjegyzései mindig kellemetlenül hatottak reá.

— Így nem fogod őt magadhoz édesgetni — mondá halkán Marie, midőn maguk maradtak. — A nők semmitől sem borzadnak jobban, mint ha folyvást bírálják s ellenőrzik tetteiket és szavaikat.

— Nyomorult szerelem az, mi édesgetés által kell előidézni.

— Fáradság nélkül még senki sem jutott ahhoz.

— Vannak kivételek. Például Tristan; veté ellen keserüséggel Balázs. Ő elmondhatja: »jöttem, láttam, győztem«. Alig érkezik meg s mindkettőtök szivét megnyeri, a nélkül, hogy legkisebb fáradságába kerüljön.

— A rokonszenv és szerelem között még nagy különbség van.

— De rendesen azzal kezdődik emez.

— Nem mindig. Mily sok emberrel rokonszenvezünk s szeretnünk csak egyet lehet!

— Legalább egyszerre!

— Ma nem lehet veled beszélni — mondá mosolyogva Marie. — Ezt a roszkedvet Tristan megérkezése idézte elő. Es még is, Balázs, ha igazságos akarsz lenni, s komolyan meggondolod, mily igazságtalan vagy iránta: lehetetlen, hogy meghalt bátyádra gondolva, ne érezz lelki furdalást.

— Miért?

— Viseleted komlokegyenest ellenkezik az ő kívánatával.

— Soha sem hallám tőle azon óhajtást, hogy Tristán szeressem.

— De azt sem, hogy gyűlöld. Ha élne, határozottan rosszalaná szavaid és viseletedet. Ez ifju neki kedvence volt s nekem szeretetembe ajánlta, és én soha sem fogom ezt elfelejteni.

— Szerencsére, nem is esik ez nehezedre, mi után szerinted ő oly szeretetreméltó; csak ne menjen át más érzésbe ez a rokonszenv.

— Hagyjuk abba e meddő vitát — mondá végre türelmét vesztve Marie; elhagyta helyét s követte testvérét az erkélyre, mig Balázs rossz kedvvel, haraggal vette kalapját s kisietett a terem ajtaján.

HARMADIK FEJEZET.

A két ifju vendég átöltözve, s megszabadulván poros uti ruháiktól, a parkba mentek. Karöltve sétáltak az ismeretlen utakon, s gyorsan bekalandozták az egész kertet, kellemes beszélgetéssel töltvén az időt.

— E hely lesz tehát ezentul otthonod — mondá a többek között Lazas.

— Nem ez, saját birtokom, mit mielőbb berendezek. Ide csak a hála köt, s azon meleg rokonszenv, mit a grófné iránt érzek.

— Légy óvatos — viszonzá igen komolyan Lazas; — te könnyen hevülsz, lelkesülő természet vagy, de azon kivételek közé tartozol, kiknél a láng soha sem lobog el. Ne ítélj ma még e házban senkiről, ne add rokonszenvedet senkinek, ha óvakodni akarsz a csalódástól, mi nálad rendszeren fájdalommal jár.

— Igaz — mondá elkomolyodva Tristan.
— De itt nincs kockáztatva az, a mitől te jó indulatodban féltesz. E ház, e kert, ez uradalom tulajdonosnője Szolcsányi grófné, kit én ma másodszor látok, érett észszel, de már ismeretlenül is imádtam, leveleiből, férje leírásából, s most, midőn találkoztam vele, csak nagyobbodott, erősbödött ez a csodálat iránta: lehetne, maradhatna-e vele szemben valaki hidegen.

— Te sokkal fiatalabb vagy nála.

— Mit tesz ez?

— Ne engedd e rokonszenvet szerelemmé fejlődni.

— Az ő érdekében?

— Mindkettőtök érdekében. Az idősb nő és ifjabb férfi szerelme — rendesen keserü véget ér.

— Erről ma még szó sem lehet.

— De nem állunk meg a mai napnál: mindenki a jövő felé siet. Ember, élet, események: mind feltartóztathatlanul rohannak előre, s a valódi okos korán kiszámíthatja az eshetőségeket.

— Te pessimista vagy.

— Te pedig idealista a legnagyobb mérték-

ben. Eddig kiegészítettük egymást; ezentul én nem leszek veled.

— Soha sem tettem még olyant, a mi megrovásra méltó lett volna, s mire megbánással gondolhatnék.

Pár perczig némán haladtak egymás mellett.

— Te egy fiatal leányról is beszéltél nekem, — kezdé újra Lazas — hol van ő; azt mondád: Marie grófné nevelte, a ki testvére neki.

— Atyáról. Anyjuk nem egy és ugyanaz volt, azért Thisbe sokkal gazdagabb nővérénél, mert anyja milliomos örökös nő volt.

— Tehát ugy nevezett »nagy parthie« — mondá futó gúnynyal Lazas. — Forgolódjál erősen körüle, ez hasznodra lehet.

— Ha különben tetszik, megteszem.

— Soha sem láttad őt?

— Két év előtt egy napot töltöttünk együtt, akkor sógorával, az én gyámatyámmal Párisban.

— Szép?

— Inkább érdekes; testvéréhez szépségben nem hasonlitható; ez egy bájos asszony, fölruházva mindennel, a mi vonz.

— Marie grófné csodálatosan szép! Ezt el kell ismernem, s a mi ily külsőnél ritkaság, nem

kevésbé eszes, kellemes és legkevésbé sem látszik tudni tulajdonságainak értékét.

— Hála istenek, hogy ezt elismered.

— Tagadtam-e annak, a mi igazán értékes, valaha becsét?

— Majdnem ezt kellett hinnem az előbb, midőn a grófné éveiről beszéltél.

— Veled szemben! Ő nála különben soha sem jön az tekintetbe. Nagy szépsége, tehetségei kivételt képeznek. Elismerem, hogy az oly egyéniségnél, mint ő, keveset jelent a kor; s nem mérhetjük meg őket a rendes mértékkel! De ha beleszeretnél, Tristan, nagy szerencsétlenség volna rád nézve ez érzelem...

Tristan vállat vont és nevetett. Lehajolt, hogy egy virágot szakítson, véletlenül egy teljes pompájában nyiló rózsa akadt kezébe.

— Nézd, — mondá barátja szemei elébe tartva a virágot — hasonlithatsz-e az ily teljes pompájában lévő rózsához egy bimbót, mely még rejtve tartja nyílásának titkát. Lehet-e hasonlítani a keletkezést a teljes fejlettséghez? Amott hiszünk, itt már tudunk. Talán nem vonod kétségbe azon állításomat, hogy a vakhit csak azoknak való, kik nem bírhatják a tudást.

Lazas mosolyogva nézte barátját, kinek lelkesülését mindig csodálta, s poeticus hajlamát majdnem irigylé tőle. Annál is inkább nagy jelentőséggel birt ez Tristánnál, mert makacsul, változatlanul ragaszkodott mind ahhoz, mit egyszer szivébe, agyába fogadott. Nála tehát minden benyomás örökös volt.

Ismét némaság állt be közöttük, midőn a kastély udvarából terjedelmes hangu, élesen zugó harang csengése hangzott fel, az ebéd idejét jelző csengetyü, a távolabb kalandozókat visszahívni.

— Ez ebédet jelent — mondá Tristan, s visszafordultak.

— Kiállhatatlan nekem ez a Szolcsányi gróf — mondá Lazas. — Valami rejtett gyűlölete lehet ellenünk. Ugy társalkodott velünk, mintha terhére volna ittlétünk a — más házában.

— Talán ő akarta volna örökölni, a mit bátyja reám hagyott?

— Ez meglehet. Mindennek rugó ereje a pénz.

— Nem mindenkinnél!

— Senkit sem szeretnék próbára tenni.

— Én pedig mindjárt tudnék állításod ellentéteül egyet felállítani.

— És ez?

— Te magad.

— Ki tudja, nem csalódnál-e? A próba teheti csak a mestert, vagy ismerteti meg a kontrárt. Tolvajt szül az alkalom!

Lassu lépésben haladtak vissza a kastély felé, s a lépcsőknél már egy inas várt reájuk, kit keresésükre indított a komornyik. Fönt a teremben Balázs már élczelt elmaradásuk fölött.

— Nem francia udvariasság az, ha a vendég várakoztat magára, holott tudja az ebéd idejét.

— Talán messze voltak a kertben, midőn megszólalt a csengetyü — mondá Marie.

— Te mindenki számára találsz mentséget — viszonzá bosszankodva amaz.

Ekkor léptek be az ifjak s bemutatvatván Thisbének, rögtön az ebédlőbe mentek. Lazas a háziasszonyt vezeté, Tristan a leánynak nyujtá karját.

— Emlékszik-e még reám? — kérdé Thisbe társától, menet közben.

— Ugyanezt kérdezhetném én kegyedtől, kár, hogy nem jutott eszünkbe próbára tenni emlékezetét, s egymást fölcserélve mutatni be magunkat.

— Ez hasztalan lett volna, már a kocsiban megismerém.

— Kegyed látott minket jönni?

— Egy perczre, a fák közül.

— És meg sem engedé, hogy üdvözljük?

— Megzavart, hogy önt várva egyedül: kettőjüket pillantám meg, ösztönszerűleg hátrahúzódtam a fák árnyékába, a bokrok sűrűjébe.

— És minket megfosztott a napsugártól.

Thisbe élénken elpirult. Szivéig hatott ez a fiatalos enyegés, mint Tristánnak minden szava, mit az jelentőség nélkül, szokásból, de ellenállhatatlan bájjal ejtett ki. Ugy beszélt Thisbével, mintha gyermekkel enyelegne, s az minden szavát visszafojtott lélegzettel leste ajkairól, nagy keserűségére Balázsnak.

Az ebéd és az est kellemesen tünt tova.

A nappali meleget üde levegő váltotta fel, s az erkélyen ülve egymásután látták előbukkanni a csillagokat; apránként mult el az ég derengése, s nyájas szürkület önté el a vidéket.

Az év és a nap változásai mindig nagy hatással vannak a költői kedélyre, s mindannyiszor eszébe juttatják a harczot, fáradságot, mi az élethez van kötve s miben mindnyájunknak meg kell

halni. Tristan is hallgatagon szemlélte a nap haldoklását, midőn annak fénye lassanként elveszett a homály ködében; kis időre elnémult, s gondolkozva függeszté szemeit a szürkületbe burkolt hegyek kétes és mysticus körrajzaira.

— Kár, hogy valaki nem énekel vagy birja a zene valamely hangszerét közülünk — mondá Lazas. — Az ilyen este a művészet ünneplésére való.

Balázs nyugtalan mozdulatot tett helyén.

— Thisbe nagyon szépen énekel — mondá Marie. E kijelentéstől tartott Szolcsányi gróf.

— De nem mindig van kedve ahhoz — mondá gyorsan.

— Nagyon szépen kérjük arra — mondá Lazas. — Nincs lélekemelőbb és meghatóbb, mint szép estalkonyon bájos női ének.

Thisbe egy perczig habozott.

— Bár nem rendelkezem azzal, a mit kegyed óhajt hallani — viszonzá szerény bájjal, — de megkísérlem, hogy énekemmel szórakozást nyujtsak a társaságnak. Maradjanak mindnyájan itt, én a terembe megyek, hol a zongora áll, de csak úgy éneklek, ha senki sem jön velem.

E parancs alkalmasint Balázs miatt mon-

datott, ki félig felemelkedett helyéről, s ajkába harapva ült le ismét.

— A zongoráig sem szabad kísérni? —
kérdé Lazas.

— Az ajtóig sem! Ha éneklek, legörömes-
tebb vagyok egyedül.

Lazas meghajtá magát s Thisbe eltűnt az
ajtóban, s nemsokára felhangzott tiszta, szabatos,
csengő hangja, mi az est szürkületének bájos
meleget és ragyogó fényt kölcsönzött, magasabb
vagy mélyebb változataival, s az ujon érkezett
ifjagnál, kik ma először hallák énekét, valódi
elragadtatást idézett elő.

Igy mult el Tristan leendő otthonában az
első est, mi majdnem teljesen eloszlatá keblében
ama belső nyugtalanságot, mivel a sutáni ura-
dalomba érkezett s bátorításul Lazas Viktort
hozta magával.

NEGYEDIK FEJEZET.

Marie grófnő nappali szobája a kastély keleti részén feküdt, ablakai a hegyekre néztek, s egyik oldalajtaja a könyvtárba nyílt, hol ő több időt töltött, mint öltöző vagy társalgási termében.

Nagy kedvelője volt minden olvasmánynak, de különösen bölcsé, mi sem érdessé, sem keserüvé nem tette őt; tanult belőle, a nélkül, hogy nőiességét elvesztette volna.

Egész élete csendben, elégedettségben folyt le, a csalódást nem ismeré. Az élet hanyattatásai, a sors csapásai távol maradtak tőle; azon kevesek közé tartozott, kikről azt szokták mondani, jó csillagzat alatt született, a szerencse istenasszonya ült bölcsőjénél, az kísérte őt élete útjára. Az első csapás, mi sujtá, férje halála volt. Sokáig nem birt vigasztalódni fölötte. Ezentul teljes szeretetét Thisbére ruházta, kit gyermekeként szeretett, nevelt; s ő okozta, hogy soha sem

sóvárgott gyermek után, mi sajátja lett volna. Azon vonzalom, mit sokkal ifjabb testvére iránt érzett, kárpótolta neki ezt a hiányt is, s minden irányban teljesen elégedett lévén, egyedüli és legfőbb vágya az volt, hogy testvérét annak szive szerint kiházassítsa.

A leányka azonban nagy mértékben különbözött a rendes korabeli társnéktól. Folytonosan egyöntetű kedélye, mi sem csapongó jó kedvig nem tudott emelkedni, sem pedig szomorú, levert soha sem volt, mély szivet takart, bensőségteljes érzelmeket, melyeket a világ hiúságával nem lehetett volna kielégíteni. Sem pénz, sem fény, sem hitvány hiúságok nem vakíták őt a jövőre nézve, s méltó testvére volt Marienak, és méltó növendéke, ki őt oly szellemben nevelte, mi nem ingadozó alapra fekteté jövőjét, hanem határozott irányt adott neki az élet utjaira, mik rendszeren sok tövissel, kevés virággal vannak meghintve. Ez volt egyik oka, hogy Thisbe nem tudta magát elhatározni azon lépésre, mit Balázs türelmetlenül kívánt tőle. Az ifju Szolcsányi minden tekintetben megfelelő parthie lett volna neki, de udvarlása nem talált szívében visszhangra, s csak gyengédsége tiltá, hogy ezt már

rég meg nem mondá neki; és az, hogy hitte, miként nővére nem lenne ellene e házasságnak. Talán megváltozom érzelmeimben iránta, gondolá olykor, talán még megszeretem őt. Reményt nem adok neki, de nem is fosztom meg teljesen őt attól; ha idősebb leendek, meglehet, hogy másként érzek, másként gondolkozom . . . Mint a legtöbb ember, ő is csak saját szempontjából ítelt; nem gondolva meg, hogy e dologban két ember egyénisége jött kérdésbe, még pedig igen veszélyes természeté; mert Balázs gróf, egyike volt a legsötétebb, leggyülölködőbb jellemeknek. Hogy Marie grófnő valóban kívánta-e ez összeköttetést mostoha testvére és sógora között, azt senki sem tudta volna elhatározni, de Balázs meg volt erről győződve, s Thisbe is hitte; bár az soha egy szóval sem fejezett ki ez irányban határozott óhajtást. Csak az mutatá jóindulatát e frigyre nézve, hogy sógora majdnem naponként a sutáni kastélyban időzött, s naponként Marie hívta őt meg oda két órányira fekvő birtokáról.

Hogy évek óta egy titkos gondolat foglalkoztatá őt Thisbére nézve, azt nem közlé senkivel. Egyszer évek előtt férjével beszélt arról, hogy Tristán testvérével össze kellene házasi-

tani, ha rokonszenvre vagy szerelemre ébrednének egymás iránt, s férjénél ez a terv visszhangra talált.

Csáthy Tristan szegény, de előkelő szülők sarja volt, kiknek grófi rangjok teher lehetett szegénységökben; de fiokat igyekeztek nevéhez méltóan nevelni, s utolsó pénzüket gyermekük képeztetésére adták. A szerencse kedvezett nekik, Szolcsányi gróf megszerette a szép és eszes gyermeket, s midőn annak előbb atyja, utóbb hirtelen anyja is meghalt: felfogadta, nevelteté s vagyont hagyott reá. Marie grófnő csak mint fejletlen ifjút látta a most már férfivá lett Tristán, mint igen fiatal asszony; s bár rokonszenves volt az akkor neki: keveset törődött vele; de később a távolból figyelemre gerjedt iránta.

Férjének kedvence volt, sokat beszélt róla, s ő végre egyszer találkozott vele, mint tizen-nyolcz éves ifjuval, és igaznak találta férje állításait. Ő is vonzalmat érzett iránta, s ekkor gondolt először arra, hogy testvérét, ki gyermek leányka volt még azon időben, feleségül hozzáadja, talán kerülni óhajtván ezáltal a Balázsszal való összeköttetést.

Tristan is gyakran gondolt e találkozásra; mindig melegen, elragadtatással; de nem a kis Thisbére aranyhajával, nefelejts szemeivel, hanem a magas, kifejezesteljes arczu Marie grófnőre; kiről ábrándozott, álmodott, s bár oly távol képzelé őt magától, mint az isten anyját, Máriát, s oly imádattal gondolt reá, mint arra: de nem tudta feledni. Gyermekes szerelmet érzett iránta, mi az évek folytán komoly imádatba ment át különösen akkor, midőn az levelezésbe állt vele, s e levelekből annak lelkét ismerni tanulta. Sok év után így érkezett most haza uj otthonába, mit Szolcsányi Imre kegyéből mondhatott annak, s melyen kívül nem volt a földön semmije. Majdnem félve a találkozástól, s elragadtatva a fogadtatástól, boldognak, büszkének érzé magát, hogy Marie grófnő társaságában lehet. Thisbe látása semmi hatással sem volt reá, s bármint figyelmezteté is annak szépségére, kellemére, tehetségeire Lazas, a leányka rá nézve a sutáni kastélyban csak a második személy lehetett; teljesen átengedé őt Lazasnak, ki észrevehető érdeket mutatott iránta.

Tristan megérkezte után következő nap reggelén nappali szobájában ült Marie grófnő, mi-

dón az inas Tristan grófot jelenté, ki beszélni óhajt vele.

— Jőjjön, mondá az örvendve, s elhagyta helyét és önkénytelen melegséggel ment pár lépést elébe, kezét nyujtani neki.

— Nemde, ügyeidről akarsz beszélni, kérdé nyájasan, s leülteté, és leült vele szemben. Az ablakon betörő napsugár sötét szőke hajára szállt, bearanyozá nemes kifejezésü arcának olajszinü bőrét, mi az őszi baraczk pelyhes hamvával látszott e világításban birni, és Tristan szemeit megkápráztatá.

— Nem ügyeimről, grófné — viszonzá észrevehető elfogultsággal az ifju, s hangja érzelmei árjában reszketett. — A hála hozott ide, hogy megköszönjem önnek a kegyes fogadtatást, melyben engem idegent részesített, s hogy megmondjam, miként éltem, vérem lábaihoz teszem; rendelkezék velem tetszése szerint

— A hála — mondá majdnem megdöbbenve azon kifejezéstől Marie, mi az ifju szeméből reá lövellt. — Mondd inkább: a jó indulat, ragaszkodás vagy vonzalom; mert háládat nem fogadhatom el, miután nincsen arra érdemem. A mi jó környez itt, s a mi jó a jövőben vár reád, azt

nem nekem, hanem férjemnek köszönöd; azon nemesszivü férfinak, ki élteben nem tett mást, mint jót és áldásost; fájdalom, hogy nem érheté meg jóságának gyümölcsét, s nem hallhatja az elismerés szavait, mi boldoggá tenné őt.

— Igaz — viszonzá elkomolyodva Tristan; de tegyük fel, hogy ideérkezve, kegyed hidegen, hivatalos formában fogadott volna, és szivessége csak annyira terjedt volna irántam, a mennyit férje emléke követelt! Tegyük fel ezt grófné, és hasonlitsuk össze azon angyali jósággal, mit nyújtott nekem: aztán mondja meg, mit érezhetek én kegyed iránt?

— Sokkal nagyobb érdemet tulajdonítasz nekem Tristan, mint valóban kellene, — mondá biborszinü arczczal Marie, mi újra és újra megpirult az ifju szemének a hatásától.

— Ne folytassa szavait, grófné, ne mondja, hogy ez csak kötelesség volt férje iránt — kiáltá hévvel Tristan; — ha ezt mondja, fájdalmat okoz, s megfosztja varázsától azon elragadtatást, mit tegnap óta érzek az ön kegyei felett. Nem kötelességnek, rokonszenvnek bátorkodtam fogadtatásomat tartani.

— Abban nem is kételkedhetel

— Erősen ragaszkodom is e hithez, boldoggá tesz annak tudata.

— És most beszéljünk jövődről — mondá Marie. Birtokod teljesen készen felszerelve vár. Rándulj át s tekintsd meg, talán barátod, Lazas gróf is óhajtja látni otthonod.

— Csak félig tartom azt annak, grófné, ha nem vagyok szerénytelen, az igazinak Sutánt fogom tekinteni. Szabadjon magamat e házhoz tartozónak hinni, melyhez gondolatban soha sem voltam idegen.

— Ez az én óhajtásom is.

— Mily halkán mondja ezt kegyed, mintha nehezére esnék szavait kiejteni.

— Elfogult vagyok. Félek, hogy többet vársz e falusi magánytól, mint amit az s a mi társaságunk képes lesz nyújtani. Te zajos helyeken, a nagyvilágban éltél, s a falusi magány sok költőiséggel bir bár, de nagyon egyhangu.

— Ez a költőiség az, mi bájt kölcsönöz neki. Szerintem csak az fut a zaj és változatoság után, ki a világot nem ismeri.

— Így kimondtad önmagadra az ítéletet, huszonhat évvel még nem ismerhetjük a világot.

— De lehet sejtelmünk arról, s ez a sejte-

lem nálam elbátortalanító. Kis gyermekkorom óta egyik főtulajdonságom az állhatatosság, ragaszkodom a végletekig mindahhoz, a mit egyszer szerettem, s a világ ismeretlensége nem vonz, a titokteljes megzavar. Nem vágyom élettapasztalással birni. A sziv melegsége, a kedély világa, pár jó barát, csendes költői magány előttem az élet eszményképe; ez minden, a mi után sovárgok.

— És mégis fogsz csalódní, s mégis megfogod nyerni az élettapasztalást. Ki volna az e földön, a ki elmondhatná: engem megkimélt az élet, ma is úgy érzek, úgy gondolkozom, mint huszonhat éves koromban! Én legalább ilyet nem ismerek, nem hiszek létezni!

— Egykor fog ilyet ismerni grófné — engem!

— Ne bizd el magad Tristan — mondá hévvel Marie. — Ne hivd ki a sorsot. Fiatalos remény, lelkesült bizalom ez, melynek melegét könnyen megdermeszti a váratlanul jövő rideg szél. Az élet tavaszán minden tündöklik előttünk, minden fényárban uszik, de elérkezik az élet ősze, s ekkor egymásután hullanak le virágaink.

— Nem bánthat a világ, ha távol maradok tőle.

— Minden embernek van egy kis világa; gyakran ott éri a csapás, hol legérzékenyebb a szív.

— Igaz! — mondá elkomolyodva az ifju, nem a szavaktól, hanem a hang rezgő komolyságától, melynek mélysége szivéig hatott, s balsejtelem rezgő át lényét.

Pár perczig mindketten elnémultak, belsejtelem, egy távolból jövő hang, talán a jövő jóslatteljes szava emelkedett fel lelkökben. Egy titokzatos sóhajtás hullámozott át lényükön, a terem napfényes levegőjén, Tristan viruló arcán, Marie mély pillantásu szemében, mely egy pillanatra az ifju tekintetével találkozott, s megszegetteté mindkettőjüket.

Miért?

Ki magyarázhatná meg azon villanyos hatást, mit a tudománynak sikerült valamenynyire megmagyarázni a természetben, de senki sem ismeri azt egész valójában az emberi testben, a szívben, mely csak egyetlen hangra felel, csak egyetlen érzésre ad visszhangot, s ez a szerelem! Hogyan, miként, mi okból, mily módon keletkezik az? Ki tudná megmondani.

Mag nélkül kel ki, fogamzás nélkül ébred életre. Pillanat szüli lételet, ápolás nélkül nő nagyra; hatalmasabb mindennél. Ki merne mérkőzni vele? . . .

— Lazast érdekelni fogja birtokom — kezdé kissé erőltetett hangon Tristan, felvéve a beszéd elejtett fonalát; — s még ma átrándulunk oda.

— Ez nagyon szükséges. Előre értesíteni fogom az öreg tisztet meneteledről, ki várva várja urát. Régi és hű hivatalnok ez. Férjem legjobb embere volt, azért tette őt Ivándra, hogy segítségedre legyen.

— Minden lépten uj és uj kegyről győződöm meg — mondá helyét elhagyva Tristan, hálás hangon. Félek, hogy sohasem fogom tudni azt meghálálni.

— Fél óra előtt ajánlottál valamit nekem cserében — mondá enyelegve Marie.

— Életemet! Ujra lábaihoz teszem azt — viszonzá hévvel Tristan.

— Elfogadom. Légy meggyőződve, hogy élted és jövőd anyai kezekben lesz — mondá kissé bizonytalan hangon Szolcsányiné, mert az ifju szemében sötét láng türelmetlen kifejezése lobbant fel az anyai szóra.

— Nem anyai gondoskodást kérek én —
mondá kitörve — hanem barátnöi szívet.

— Nevezd, aminek akarod; az érzés mindig ugyanaz marad.

Tristan majdnem hidegen hajtá meg magát. Nem tartóztatom tovább, grófné, bár kérni akartam, hogy a könyvtárt megtekinthessem, melynek kincseiről sokat hallék.

— Lépj be — viszonzá Marie, a könyvtár nyitott ajtajára mutatva. — Örömmel látlak ott bármikor; e helyen mindig jó társaságban leendesz: használd azt fel, a mily gyakran csak teheted.

— Más kijárási is van onnét? . . .

— A hosszú terem tulsó oldalán, nyitva van mindig az ajtó s a folyosóra vezet. Jöhetsz, mehetsz a könyvtárba, a mikor akarsz; én a legtöbbször nem is fogom azt megtudni, bár közvetlen közelemben van e terem.

— Használni fogom engedelmét — viszonzá Tristan, s a könyvtárba vezető ajtón eltűnt. Marie elmélyedve tekintett utána, aztán visszaült helyére. Ki tudja, miről gondolkodott.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A könyvtár hosszú, tágas terem volt, kétfelől a falak mellett magas szekrényekkel, a közép hosszúságu tért asztal foglalta el, mely mellett sűrűn egymás közelében, karszékek álltak.

Tristan ezek egyikén foglalt helyet, s a nélkül, hogy valamely könyvet vett volna kezébe, gondolatokba mélyedve ült; majd a magas boltozatu, freskókkal diszelgő falakat, s góth ablakokat szemlélé. Nem érzett kedvet az olvasásra; e perczben jobban érdekelte az ismeretlen hely, s azon párbeszéd, mit Marievel folytatott, s mi még egyszer szóról-szóra áthullámzott emlékezetében.

Ő azon idealisták közé tartozott, kik mindent tizszeresen fokozva látnak s képzelnek. Jó és rossz, egyforma élénk befolyással van rájuk, s a mi történik velük, azt rendesen képzeletük egészíti ki; az emeli fel, vagy hangolja le kedé-

lyüket, s Tristan e perczben élénk elfogultságot, szomoruságot érzett; majdnem reményt veszelve gondolt ama párbeszédre, mit a grófnéval folytatott, a nélkül, hogy tudta volna tulajdonképen, mit várt, miben csalódott, s miben nem felelt az meg kívánatának. Meleg kedélye a legkisebb hidegségre vagy tartózkodásra lehangolódott, s ő szívének teljes hevével közeledett Mariehoz, kiről legifjabb éveitől soha sem hallott dicséretnél egyebet; s kit briliánsabbnak talált mindannál, a mit valaha hallott róla.

Észet, szépséget, kitünőséget várt nála, s mindezt a legbájosabb kellemmel párosulva találta. Az első perczben szívvel-lélekkel övé volt, s alig bírta türelmetlenségét legyőzni, míg ezt meg is mondhatta neki... Most, miután megtörtént, nemét az elégedetlenségnek érzé. Nem tudta eléggé jól kifejezni, a mit mondani akart, gondolá; vagy Marie nem fogadta azt úgy — mint a hogy ő várta, óhajtotta volna. Nyájas, barátságos volt, de bája s szépsége nélkülözte azon meleg árnyalatot, azon kifejezést, mely vonásain ülni szokott; valami mesterkéltnyugalmat, tartózkodást vett észre rajta, a mi fájt neki, s minek most szüntelenül magyarázatát kereste.

— Terhére vagyok — mondá, majdnem fönhangon folytatva gondolatait. — Igyekszik megszabadulni tőlem, azért küld birtokomra: de hát miért? Mit talál rajtam, a mi kellemetlen neki, a mi nem elégíti ki várakozását, a mi végett óhajtja távozásomat. Jó, megyek! ma átrándulok, holnap áthurczolkodom: de gyakori vendége leszek Sutánnak, mert nem volna erőm hosszabb ideig tavol lenni tőle. Erezte, hogy e perczben nem képes semmi olvasmányhoz fogni, s távozni akart; épen felemelkedett helyéről, midőn Balázs lépett a terembe.

— Maradj egy rövid ideig — mondá az neki; — veled akartam beszélni, kerestelek.

— Szolgálatodra állok.

— Mikor veszed át birtokodat?

— Ma még, épen induló félben valék, hogy fogatni menjek, s Lazast hívjam magammal.

— Mért nem engem? Ha bátyám élne, ő vezetett volna be házádba, birtokod területére. Most én vagyok hivatta erre, miért nem gondoltál reám?

— Marie grófnővel elvégezvén mindent, nem tartottam szükségesnek téged terhelni.

Balázs sötét kifejezésü arczán kétértelmű mosoly röpült keresztül.

— Remélem, jó barátok leszünk — mondá, fürkészve függesztvén szemét az ifjura.

— Legfőbb óhajomásom ez — viszonzá nyilt-szivüen Tristan; bár nem nagy lelkesülést érzett Balázs iránt, de a mit mondott — igaz volt.

— Tehát együtt megyünk.

— A legnagyobb készséggel, de Lazast is hívom, óhajtanám neki megmutatni jövendő lakásomat.

— Természetesen. Azonban még egy kérdést kell hozzád intéznem. Ki fogja birtokodat kezelni, ha te távozol?

— Távozom? kérdé csodálkozva Tristan.

— Marie azt mondá nekem, te a technikát végezve, építési pályára készülsz.

— E miatt nem kell folytonosan távol lennem, s egyelőre nem is szándékozom megkezdni pályámat.

— Én pedig az ellenkezőt tanácslom. Ki haladni, emelkedni akar, annak minden elmulasztott nap, sőt óra, veszteség.

— Majd gondolkozom erről — viszonzá Tristan, kellemetlenül érintve e második sürgetés által a távozásra. A grófné csak birtokára küldé mielőbb. Balázs már onnét is el akarta üzni!

Ez nem várt keserőség volt érző szívének, s önkénytelen az jutott eszébe, ha pártfogója, Imre gróf élne — minden másként volna.

— Ugy menjünk — mondá Balázs s elhagyva a könyvtárt, ő az istállókba, Tristan Lazast fölkeresni ment.

Nem sokára kocsira ültek, s röpülve haladtak Ivánd felé.

A két birtok alig egy óra távolságra feküdt egymástól, s amaz Sutánnak mintegy határát képezte. Egykor az uradalomhoz tartozott, később más birtokába ment, aztán visszavásárolta Imre gróf. Fialtal erdő választá el az uradalomtól és a kastélytól; remek ut, felséges fasor vezetett oda.

A természet teljes virágzásban volt, illatozott, nyilt, hajtott, nőtt minden. Május volt, midőn legillatosb a természet, legüdebb, zamatosb a lég, s e nap, melyen először vette át Tristan birtokát, egyike volt a legbájosabb napoknak.

Önkénytelen enyhült e haladás alatt szívében a keserőség. A természet szépsége csendesítőleg hatott reá. A könyvtárban majdnem kedvet érzett lemondani birtokáról, s távozni ismét örökre; most újra örült, hogy e helyen

fog lakni, itt lesz otthona, s örömteljesen tekintett körül, midőn az udvarra érve, megpillantá az izlésteljes modorban épített kis villát, körülte az árnyékos platánokat, távolabb a kertet, s azontul az ujonnan épített izlésteljes istállókat.

— Ez szép hely — mondá a franczia, — nemcsak a gond és izlés látszik itt, hanem a villa is kies fekvésű. Jó izlésű ember válaszhatta e helyet.

— Nagyon szép! — kiáltott fel örvendezve Tristan, s az elősiető öreg gazdasági tisztnek, ki látható jó indulattal fogadá új urát, kit e napon először látott, s kinek Balázs őt bemutatá, kifejezte tetszését, elismerését, e gond és izlés fölött, mit talált.

Előbb kívül néztek meg mindent, aztán a szobákba mentek. A garçonlakás eszményképe volt e kis nyájas hely. Nem hiányzott abból semmi, nem maradt kívánni való Tristan számára; s ő nem állhatta meg, hogy Balázstól meg ne kérdezze, ki rendezte be e helyet . . .

— Valóban nem tudom — viszonzá, homlokát kissé összeránczolva Szolcsányi a belső kellemetlen érzelmektől, Urbán felelhet erre, s az ősz hivatalnokhoz fordult.

— A butorokat még a boldogult gróf hozatta, de a méltóságos grófné rendeztette el azokat; órákat töltöttek itt a kisasszonnyal.

Tristan arczát meleg pirosság önté el e szavakra, de Balázs sietett azt onnét elüzni.

— A falu egyhangúságában minden apróság tréfát csinál, s Marie és Thisbe mindent megragadnak, a mi szórakoztatja őket, mutatja e berendezés gondosságát.

— Nagy hálával tartozom nekik, bármiből eredt is szivességük — viszonzá hidegen Tristan, kinek Balázs rosszakaratu hangja nem kerülte el figyelmét.

Lazas önkénytelenül elmosolyodott.

Szobáról szobára mentek. A lakás tágas ebédlőből, két háló-szoba, dohányzó- és nappali teremből állt, miből kis, egy ablakos dolgozószoba nyílt; íróasztal, kisdud könyvtár s néhány szék, egy chaiselongue és kerek asztallal, mi teljesen összhangzatban volt egymással, izlés, stylus és hivatásra nézve.

A nappali terem asztalán sévresi edényben nagy virág-bokréta állt.

— Ön köttette ezt, Urbán ur? — kérdé az öreghez fordulva nyájasan Tristan.

— Nem gróf ur, a méltóságos grófné küldte azt ma reggel Sutánról; alig egy órája, hogy ide helyeztem.

Balázs ajkába harapott, s a fiatal házi ur nem állhatta meg, hogy futó diadalmas pillantást ne vessen rá, kiről már önkénytelen tisztában volt, hogy — ellensége.

— Ezt nevezem én kedves fogadtatásnak — mondá Lazas, s a bokkrétához lépve, kihuzott abból egy szálat és gomblyukába tűzte...

Midőn minden megvolt tekintve, a konyha-helyiségek, cselédházak, pinczék és istállók s az idő előre haladt, Balázs indulásra szólítá fel az ifjakat. A gazdaságot holnap tekintjük meg, mondá Urbánnak.

— Holnap átveszem birtokom, s véglegesen ide jövök a házba — mondá Tristan a gazdatisztnek. — Gondoskodjék kérem, hogy legyen mit enni, másod magammal érkezem.

Azután visszahajtottak Sutánra, s megérkezve oda, a kertben találták a hölgyeket.

— El vagyok ragadtatva, grófné — mondá, Marie kezét ajkaihoz vonva Tristan, — nem találok szavakat hálám kifejezésére a fölött, a mit Ivádon találtam.

— Meg vagy elégedve? — kérde Marie.

— Ujra ismétlem, el vagyok ragadtatva! Holnap a kedves kis háznak már lakója leendek.

— Már holnap — kérde Thisbe, kit Balázs mindenkép el akart foglalni, de ki folyvást a többiek társalgására hallgatott.

— Ha megengedik, gyakori látogatójuk leszek — viszonzá Tristan.

— A mig itt maradsz — mondá Balázs.

— Természetesen, a távolság áthághatatlanul eltávolít. Azonban egyelőre nem szándékozom távozni.

E szavakat oly határozottan ejté ki az ifju, hogy a többiek nem értvén a vonatkozást, csodálkozva néztek reá, mig Balázs majdnem dühvel viszonzá pillantását.

— Ennek örülök — mondá vidáman Thisbe. — Az ujdonság varázsa egyideig mulattatni fogja önt s én ajánlkozom, hogy az ismeretlen vidéken e szép évszakban, vezetője s tolmácsa legyek.

Tristan majdnem hivatalosan hajtá meg magát. Ő azon kevesek egyike volt, kik nem tudtak tettetni, s önkénytelen átfutott pillantása Marien, ki félre fordított fejjel haladt mellettük.

Hosszu ideig járkáltak a kertben, aztán ebédelni hívta őket az evés idejét jelző harang; felérkezve a nagyterembe, a plébánost találták ott, kit Marie grófné szintén meghívott ebédre, s ki az új földesur, Tristan egészségére emelte poharát, annak Ivádon hosszú és kellemes tartózkodást kívánva.

Az ebéd utáni est vidáman mult el, s midőn szétoszlott a társaság, Tristan szokatlan ébernek és izgatottnak érezvén magát, fölszólítja Lazast, hogy tegyenek egy fordulót a parkban s élvezzék a gyönyörű holdvilágos nyári estét.

A francia rögtön vállalkozott. Szivarozva járkáltak a virágok között, s a napi eseményekről beszélgetve, gyorsan telt az idő, míg egyes csillagok föltünése az égen mutatá, hogy éjfélén rég tull haladt az éj.

— Egy kérésem van hozzád Viktor — mondá, mielőtt visszatértek a kastélyba, Tristan, észrevehető zavarral.

— Beszélj.

— Add nekem azon száll virágot, mi gomblyukadban van, s mit Ivádon tüztél oda.

Lazas meglepetten nézett reá.

— Te most, ha levetkezel, eldobod, nincs értéke előtted, nekem pedig drága az, mert . . .

Elakadt. Lazas kihuzta helyéről a virágot.

— Mert Marietől származik, mondá, átnyujtva Tristánnak; de észrevehetően elkomorlyodva. — Kivánom, hogy e virág ne a gyorsan keletkezett érzés symboluma legyen. Alig pár óra előtt üde, viruló volt, s nézd, mily hervadtan csüggeszti le most fejét.

— Az én szivemben mindig üde és viruló leend az, viszonzá lelkesülten Tristan. Lazas nem felelt, hallgatva érkeztek az emeletre s némán szoritva kezét, kiki szobájába vonult.

HATODIK FEJEZET.

A következő nap fényes hajnallal kezdte meg futását, s az ég oly tiszta volt, hogy sehol a láthatáron egyetlen homályos foltot sem lehetett észrevenni.

Magasztos csillogásban terült a napsütötte táj Tristan szemei előtt, ki elhagyva ágyát, a nyitott ablakhoz ment, hogy a felséges reggelt üdvözölje.

Inasának előtte való este megrendelte, hogy ismét podgyászoljon össze, mert Iváandra mennek, s ő örömmel köszönté a gyönyörű napot, melynek fényénél vonul be új birtokába.

Az ablaknál állt és ábrándozott . . .

Azon határozott feltétellel jött ide, hogy mihelyt birtokát átveszi s a legsürgősebb teendőket végzi Ivándon, ismét távozik, hogy választott pályáján mielőbb gyakorlati tért nyerjen. Most nem gondolt arra többé. Egy ideig Sután

közelében maradni, ez volt legfőbb óhajta, minél többet, gyakrabban látni Mariet, vele lehetni, ez volt, amit a jövőtől kért, óhajtott és remélt.

Huszonhat évvel nem szoktunk arra törekedni, hogy vágyainkat legyőzzük; s Tristan huszonhat éves volt és még sohasem szeretett...

Elragadtatással fogadta ezt az érzést! És miért is küzdött volna ellene? Egyetlen ok sem volt reá, hogy ne adja át magát teljesen e bűbajos mánornak, mi mint a hangzatos hullám rezgett át lényén, s nemcsak szivét, hanem eszét is megragadta. Nála az első még most hatalmasabb volt e másodiknál, s ha elméje megszólalt volna is szive ellen, az nem hallgatott volna reá.

Az előtte terülő vidék hasonlított az ő belséjéhez. Ugyanazon fény, azon meleg környezte őt, mint a minőt szívében érzett, mintha az egész természet bejött volna hozzá, nyüzsgő életével, üde lehelletével, harmatos szelével, s minden a szerelemről beszélt neki, kívül és belül.

Lemegyek — gondolá — szük nekem ez az ablaknyílás. Befutom a kertet, erdőt, mezőt, had örüljön velem a természet a keblemben lévő új szülöttnek, jobban tudok ott lent a völgy zöld

ölében gondolni azon nagy, szép, pompás virágra, mely e talajon virul, s melynek látásától meg-részegültem . . .

Gyorsan felöltözött s a kertbe ment; azt hitte, még mindenki alszik, de nagy meglepe-téssel látta Thisbét szemközt jönni a főkertész háza felől, ő tehát már korábban elhagyta a kastélyt.

A leányka arczát biborpir önté el a nem várt találkozásra, s örvendve köszönté Tristánt.

— Kétségbe kell vonnom, hogy más pályára készül, mint a gazdaságira — mondá mosolyogva — csak a gazdának van joga és kedve ily ko-rán kelni.

— És kegyed?

— Nekem ez régi szokásom. Talán »ara-nyat ohajtok lelni« a régi közmondás szerint. De gyermekéveimtől kezdve imádtam a harma-tos reggelt.

— Honnét jön? látom, hogy már vissza-térőben van.

— A kertészházból. Ott van nekem egy ismerősöm, velem egy idős, a főkertész leánya, a szép Borbála. Együtt nevelkedtünk, Marie megengedé neki, hogy tanóráimban részt vegyen.

— Majd megismertet kegyed engem ezzel a »szép Borbálával«, nemde grófnő?

— Szivesen. Különösen hangzik, ha mondom, és még is úgy van, Borbála oly művelt, mint bármely előkelő leány, s nagyon szellemes.

— Ennek örvendek. A műveltség, ész, mindenekfelett többet ér a szépségnél, mi vonz, leköt egy perczre, de szellemi tehetségek nélkül — csak igen rövid időre bir hatalommal fölöttünk.

— Nem minden férfi beszél így.

— Nem mondja, de titkon így gondolkozik mind; legalább az eszes férfiak így; együgyüekről nem beszélek.

— Tovább megy, vagy visszatér velem?
— kérdé Thisbe.

— Azonnal visszatérek a kastélyhoz, csak egy rövid fordulattal futok körül a parkban.

— Menjünk együtt, mondá, megfordulva Thisbe, mely ajánlat önkénytelen felleget vont az ifju homlokára, de nyájasan meghajtá magát, bár örömebb lett volna egyedül.

Együtt indultak a reggeli sétára a harmatos bokrok között, magas fák sötét árnyékában, hova itt-ott csillogva tört be a napsugár fénye,

s levélről levélre szállt, mintha enyelegni akart volna velök.

— Már régen van itt a főkertész alkalmazva, ha leánya együtt tanult kegyeddel? — kérde Tristan, miután néhány perczig némán haladtak.

— Kis gyermek volt, midőn idejöttek. Sógorom nagyon szerette a főkertészt, bár csodálatos természetű ember, s azt hiszem, kevés helyen lett volna maradása.

— Miért?

— Komor, szótalán, szavait megméri, midőn beszél, mintha félne többet mondani, mint a mi okvetlen szükséges; de kötelességét hajszálla teljesíti. Szigorú, soha sem néz el senkinek semmit, önmaga iránt is kiméretlen, zord; leánya soha sem látta őt nevetni, majdnem retteg tőle, s mi is elkerüljük őt, ha csak lehet.

— Felesége is itt van?

— Özvegy volt, midőn Sutánra jött, és soha sem beszél a multról. Borbála azt sem tudja, ki volt anyja, megtiltá neki, hogy arról kérdezősködjék, még leánynevét sem ismeri anyjának, sem halála körülményeit; már azon is kételkedik: nem él-e anyja valahol, talán el-

hagyta atyját s ezért gyűlöli és adja ki halottnak.

— Ez különös.

— Csodálatos. Gyakran beszéltünk erről sógorom életében; ő titkot vélt rejteni e mogorva hallgatagság alatt; de soha sem tudakozódott iránta. Ugyis hasztalan lett volna, mert Tirzus, a főkertész, nem beszél, csak annyit, mennyi okvetlen szükséges.

E társalgás közben messze jutottak a kert utjain, s feltűnt előttük a kertészlak, melynek ajtajában most is ott állt Borbála s kezeiből szemei fölött ernyőt csinálva, szemlélte a közeledőket.

— Már ismét itt vagyok — mondá nevetve Thisbe, mialatt Borbála udvariasan köszönté Tristant.

— Ivánd ura? — kérdé tiszteletteljesen tekintve az ifjura, ki figyelmesen vizsgálá őt. Thisbe elbeszélése érdeket gerjesztett benne ugy a leány, mint atyja iránt.

— Ó! — viszonzá a kérdett. — Rólad beszéltünk az egész uton, büszke lehetsz reá, a mit mondtam rólad a grófnak.

— A grófnő mindig kegyes irántam — vi-

szonza a kertészleány könnyü főhajtással, mialatt szeme vizsgálódva futott át Tristan alakján, ki sok mindenfélét olvasott e pillantásból.

— Ha tudom, hogy kegyes lesz gróf ur ma ide belépni, egy szép bokrétát kötöttem volna számára üdvözetem jeléül — mondá gyorsan, de észrevehető kimérten, meggondoltan ejtve ki minden szavát. — Így csak azon két bokrétára hivatkozom, miket tegnap Marie grófné rendeletére kötöttem s ő maga vitt át Ivándra.

— Hogyan, a grófné? — kérdé meglepetve s örvendő hangon Tristan, az öreg tiszt azt mondá nekem: egy lovásztól küldték át innét azokat.

— Ugy rosszul tettem, hogy elárultam a titkot. — mondá zavarral Borbála. — Kérem, ne említse a grófné előtt.

— Kegyed művésznő a bokréta kötésben — viszonzá Tristan, felelet nélkül hagyva a leány kérelmét.

— Születésem óta virágok között nevedtem, ezek legjobb ismerőseim . . .

Még néhány szót váltottak együtt, azután Thisbe és Tristan tovább mentek,

— Igaza van grófné — mondá az ifju, még egyszer vissza tekintve a tornácz felé, hol

Borbála alakját körülfollyva a napsugaraktól még láthatá; nagyon szép leány Marie grófné védencze s modorán látszik, hogy jobb nevelésben részesült, mint sorsa megkívánta volna; minden szava elárulja, hogy eszes.

— Nemde? És mégis nagyon szomoru jövője van. E helyről soha sem távozhatik, atyja oldalánál kell majd megvénülnie, ki, mint mondtam, a mogorva kedélytelenség mintaképe.

— Szegény leány. Talán jobb lett volna, ha lelke sötétségben marad, s igényei nem fejlődtek volna a nevelés által.

— Lehetetlen, hogy a szellemtelenség s tudatlanság boldogítson.

— Némely körülményben igen. Például, mit fog kezdeni Borbála így, ha árván marad, míg tudatlanságában az első paraszt suhanczhoz férjhez ment volna.

— Nevelőnő lehet, vagy társalkodónő, csinosan zongoráz, énekel, s mindenről lehet vele társalogni.

Lassanként megkerülték a park terét, majd egyik, majd másik fordulatnál állva meg, honnét a kilátás festői képet tárt eléjük. Thisbe kellemmel, folyékonyan társalgott, megmagyarázta tár-

sának a vidéken szétszort falvak fekvését, elmondá, kik laknak a távol és közelben, mely családokkal jönnek össze, kikkel társalognak majd Tristan; s volt modorában valami különös kellem, melegség, nőies báj, ami a kedélyre hatott, s majdnem mint idegenek indulva e sétára, úgy tértek vissza a kastélyba, mint régi ismerősök.

Tristan akaratlanul megvallá magának, hogy bár kedvtelenül indult Thisbével a reggeli kirándulásra, kellemes időt töltött társaságában, s föl-tűnt neki, hogy Marie tekintete mily élénk örömet fejezett ki, midőn együtt látta őket visszatérni a reggelihez, hol ekkorra már mindhárman összegyültek, a grófné, Balázs és Lazas.

Szolcsányi gróf még hidegebb és feszesebb volt iránta, mint az előtte való napon, mi észrevehetőleg kellemetlenül hatott az egész társaságra. Volt valami Balázs megjelenésében és modorában, a mi dermesztőleg hatott mindenkire, s ez most még sokkal nagyobb mérveket öltött, mint rendesen. Marie tudta, hogy az féltékenységből ered, s ez élénken nyugtalanítá őt Tristan miatt.

Mielőtt reggeli után szétoszlott a társaság, Tristan tudatta a háziasszonynyal azon tervét,

hogy egy óra múlva áthordozkodik Lazassal együtt Ivándra, de az estét, engedelmével, Sutánon töltik.

— Miért már ma? — kérde a grófné — itt épen úgy itthon vagy, mint amott.

— Még soha sem voltam sajátomban — mondá mosolyogva Tristan, s ez valami új nekem a mi vonz. A hányszor csak hiszem, hogy nem leendek terhére grófné, átjövök, nem távolság az, a mi e két birtokot elválasztja, gyalog vagy lóháton egyformán rövid az idejövétel.

— Ebédelj velünk.

— Már megrendeltem az ebédet — viszonzá nevetve Tristan, köszönetül meghajtván magát. Lazasnak ma garçon-ebéddel kell megelégedni, de holnap kegyes engedelmével átjövünk.

Vidáman csevegtek s vidáman vettek az indulásnál bucsut. Mindenki nagyon elégedettnek, majdnem boldognak látszott, kivéve Balázst, ki legtöbbnyire Lazassal beszélt vagy hallgatott, türelmetlenül látszott várni, hogy az ifjak elhagyják Sutánt, s visszatérjen a régi nyugalom és egyhangúság, melynek, mint hitte, csak az ő jelenléte adott életet.

Elhatározta, hogy az nap még komolyan

beszél Thisbével, kiről boszankodva látta, mily őszinte, nyájas modorban bánik Tristánnal s mily meleg bucsut vett tőle, midőn az távozott.

— A nap folytán, vagy holnap reggel meglátogatjuk új háztartásában, Marieval — kiáltá utánna, midőn a fogat a két ifjuval megindult. Tristan mélyen levette kalapját ez ígélet köszönetéül.

Midőn a kocsi kirobogott, Thisbe fölfutott a lépcsőkön, s Balázsnak lehetetlen volt észre nem vennie, hogy kerüli vele az egyedüllétet, a miért rögtön heves szemrehányásokat is tett Marienak, ki rendes, szelid, nyájas modorával igyekezett őt megnyugtatni. Bár aggódva gondolt azon harczra, ha Thisbe Tristánnak nyujtaná kezét; ki összehasonlithatatlanul érdekesb, kellemesb, tetszetősb volt sógoránál. Egészen azon férfiak közé tartozott, kik fiatal leányoknak eszményképei lehetnek a szerelemben; s titkon ő maga is inkább óhajtá a meleg kedélyü, rokonszenves Tristán testvére férjéül, mint a gazdag, sötét kedélyü, olykor a durvaságig fellobbanó Balázst, kinek féltékenységi kitörései vészthozók lehetnének a házasságban...

— Ma még beszélék vele — mondá söté-

ten Szolcsányi gróf Marienak, ki élénk megdöbbenéssel hallá ez elhatározást. — Mondja meg Thisbe tartalék nélkül, mit érez irántam, meguntam már e hosszú bizonytalanságot. Akarom tudni határozatát. Vagy, vagy! E kétség örültté tesz.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

HETEDIK FEJEZET.

Az ifjak vidáman, jó kedvvel érkeztek Iváandra, hol az öreg Urbán várta őket; ma már nem egyedül, hanem csinos, értelmes fiával, ki Tristánnal egykoru lehetett.

— Bemutatom méltóságodnak fiamat, mondá az öreg gazdatiszt, ki jelenleg gyakornok mellett, miután elvégezte gazdasági tanulmányait.

Tristan néhány barátságos szót váltott vele, aztán szobáiba vonult vendégével.

— Majdnem jobban szeretem, hogy itt vagyunk — mondá Lazas. — A milyen elragadó Sutánon a női társaság, oly visszataszító Balázs. Félek, Tristan, hogy ezzel az emberrel nem fog simán lefolyni dolgod a jövőben.

— Mi összeütközésünk lehetne?

— Thisbe, kit Marie grófnő neked szánt nőül. Balázs pedig szerelmes bele, s reszket a féltékenységtől, ha csak beszélsz is a leánynyal.

— Nyugodt lehet, viszonzá elkomolyodva
Tristan. Én sohasem fogok nősülni, ha csak . . .

— Nos, miért hagytad félbe mondatodat?

— Ha csak a leghőbb szerelemből nem . . .

— Thisbe bájos feleség lenne, nekem nagyon tetszik.

— Nem tudnám szeretni; más izlésem, más fogalmaim vannak nekem a nőről, kinek szive-
met adnám; ő hozzám képest nagyon is gyer-
mek még.

— Nem tulságos romanticusan gondol-
kozol-e? Gyakran vettem észre nálad efféle haj-
lamot. Idő előtt komolynak és korosnak képzeled
magad.

— Romanticusnak nevezed azt, ha valaki sze-
retni óhajtja, a kit egy egész életre magához csatol?

— Nem kell ily merészen állítani fel azt
a kérdést; s nem kell, hogy tulkövetelők legyünk
a női tulajdonságokra nézve. A rendkívüli nők
rendesen nem ütik meg a feleség kellékeinek
mértékét; nagyon ritkák — és ilyet kívánva
magunknak — majdnem követelők vagyunk.

— Azért nem szándékozom én házasodni.

— A legtöbb férfi ezt állítja huszonhat
éves korában.

Tristan vállat vont, nem felelt; s apró tárgyainak kipakolásához fogott, miket nem bízott inasára, s szanaszét elrakta szobájában, miatt Lazas gróf szivarozott, s majd másik tárva levő ablakhoz állva, élvezettel szemlélé a szép vidéket.

— Kinek a birtoka a sütáni uradalom? — kérde a többek között — Szolcsányi birtok, vagy a grófnőé?

— Teljesen az özvegy tulajdona. Ő volt a gazdagabb a házasfelek között, Szolcsányi Imrénének Ivándon kívül, mit nekem hagyott, még csak egy ehhez hasonló birtoka volt, mindegyik ezer hold, ez, mint amaz, mit jelenleg még Marie bir, később Balázs vagy gyermekei fogják örökölni.

— Így Thisbe nagy parthie, ha testvérehez hasonló vagyonnal bir.

— Nagyon gazdag mostohatestvérek, sokkal gazdagabb mint Marie, s nem tudom, ha nem egyik főoka-e ez Balázs szerelmének.

— A mai világban minden valószínű, ámbar Balázs oly lázas ingerültségben van Thisbe közelében mindig, hogy nem hinném erre képesnek őt, ha nem szeretné.

— Meglehet, — viszonzá mosolyogva Tristan — higyjük mindenkiről a legjobbat.

— Ugy vettem észre, téged nem szeret, — folytató Lazas — s azt hiszem, kettős rugója van ez ellenszenvnek. Az egyik Thisbe, kinél vetélytársának tart, a másik, ha nem csalódom, az iváncsi birtok, mit bátyja neked hagyva, ő attól elesett.

— Ez valószínű.

— Mi vitte Imre grófot arra, hogy téged tegyen örökösévé?

— Alkalmasint, mert nem volt gyermeke, s engem, mint fiát szeretett és neveltetett. Ő és atyám együtt voltak katona-intézetben, később egy és ugyanazon ezrednél szolgáltak, s midőn atyám megházasodott, Szolcsányi Imre volt a násznagy az esküvőnél, s nekem keresztatyám. Midőn szüleim meghaltak, tizenkét éves voltam, szegény fiu, nem bírtam mással, mint jóhangzásu névvel, mi édes-kevés, sőt teher, ha vagyonunk nincs, ekkor ő nagylelkűen felfogadott; s új házas lévén, nem vett magához, hanem elhelyezett egy intézetben, hol hat évet tölték, veled együtt Drezdában; később, mint tudod, Párisba mentünk.

— Számtalanszor beszéltünk már együtt

multadról, gyermekéveidről, de mindezekről még sohasem szóltál. Most már értem Balázs gyűlöletét, s Marie grófné meleg rokonszenvét irántad; ki, nem akarva érdemeidből semmit levonni, alkalmasint férje emlékét tiszteli benned. A gróf irántad érzett szeretetét is átültette neje szívébe.

Tristan arcát feltűnő halványosság önté el ez odavetett megjegyzésre; elfordult a beszélőtől, ki féloldalt titkon pillantott reá, s ajkait futó, kétértelmű mosoly környezé. Aztán más dolgokról beszéltek.

Később kocsira ülve, bejárták a határt, s meggyőződtek, hogy bár a birtok nem nagy, de a legjobban van felszerelve, berendezve, tekintélyes értéket képvisel. Este a legjobb kedvben ültek asztalhoz, hogy teljes garçoni fesztelenséggel ebédeljenek, s éjjél elmúlt, midőn jó éjszákét mondva egymásnak, a legjobb hangulatban mentek aludni . . .

Nap nap után mult, s kivéve rövid látogatásokat, vagy futó találkozást, a két barát keveset jött össze a hölgyekkel, kik az utóbbi napokban látogatásokat tettek a vidéken, mely alkalommal Balázs kísérte őket, ki már szám-

talanszor elhatározta, hogy Thisbével beszélni fog, ha lecsendesült; de mindig halasztotta, valami balsejtelem tartóztatta őt, bár alig kételkedett, hogy a leány »igent« mond.

Az ifjak, ha átrándultak gyalog vagy kocsin Sutánra, Tristan majdnem mindig megállt pár percze Borbálával beszélgetni, ki egyet-mást elmondott neki a grófnéről, mikor látta őket, merre tették reggeli sétájokat stb., de magokkal a hölgyekkel ritkán találkozott; végre majdnem úgy tünt föl neki, hogy azok gyakori látogatósaik által kerülnek vele és Lazassal az összejövetelt.

Ez eleinte meglepte őt, később elszomorítá; a franczia észrevette, hogy jó kedve csökkent, nemébe a hallgatagságnak esett, s finom találékonysága rögtön tudtára adta az okot is, honnét e levertség ered. Ő maga is neheztelt, hogy oly ritkán láthatta Thisbét, kit nemzetének teljes lelkesedésével csodált.

— Nekem már nem sokára távoznom kell erről a szép helyről, — mondá egy napon Tristánnak — tudod mit tanácsolok neked: jőjj velem pár hétre Erdélybe s onnét én ismét visszaíserlek ide.

E gondolat élénk örömet okozott Tristánnak; nyomasztólag hatott rá Szolcsányiék visellete, majdnem az illedelmi formákkal ellentétesnek találta, hogy ily módon kerülik őt, kit a meghalt Imre gróf családja tagjául fogadott, s különösen Marie grófnőtől esett ez neki rosszul, kit egészen másformának vélt, mint a minőnek e viselet után talált.

— Jó, — mondá Lazasnak — veled megyek. Erdélyt nem ismerem, sőt Magyarországot sem, érdekel az utazás, csak arra kérlek, maradj még pár napig, hogy ne távozzunk bucsu nélkül a grófnéktól, kik, mint tudod, pár napra a fővárosba utaztak.

Kitűzték a napot az indulásra, s az előtte való délutánt, hogy átrándulnak Sutánra.

Borus, esős reggel volt; a láthatár végéig minden felhőkben uszott, midőn érkezett a kitűzött nap, Lazas a rendesnél hosszabban időzött szobájában, míg Tristan a nedves kavicsokon sétálgatott a ház előtti kis kertben, szemügyre véve minden egyes fát, bokrot a csillogó cseppek tündöklésében, mik reszketve ütek az erősen gőzölgő leveleken.

Csalódottnak érezte magát, azon kellemes

reménnyel szemben, melylyel ideérkeztekor kecségtetően terült előtte a jövő. Ő családot remélt itt találni, azon szeretet következtében, mivel Imre gróf elárasztá őt, s mit méltán várhatott annak családjától. A szürke ég, az alant uszó felhők majdnem fájdalmasan hatottak reá; oly mély gondolatokba volt merülve, hogy alig vette észre, miként a kert tágra nyílt kapuján lovász léptetett be, Sutánról jöve, s levelet adva át neki Marie grófnőtől.

Izgatottan tépte le annak boritékát s a következőket olvassá:

»Kedves Tristan!

Sajnálom, hogy oly régen nem láttalak, jöjj át kérlek ma a reggeli órákban — egyedül.

Marie.«

Rögtön szobájába sietett. Szive kéjben, örömben ujongott, pár percz alatt feledve volt a napok óta kinzó keserőség s a következő szavakat veté papirosra válaszul:

»El vagyok ragadtatva parancsától, grófné, egy óra mulva Sutánon leszek.

Tristan.«

E felelettel nyargalt el a lovász, s egy óra mulva ő maga is fogatán ült, Lazast kérve, hogy ez alkalommal ne kísérje őt, miután Szolcsányiné így kívánja.

Gyakran oly reményeknek adjuk át magunkat, miket, ha jól és komolyan meggondolnánk, teljesíthetetleneknek tartva, még jogosultságát is kellene tagadnunk annak, a mit kecsegtető színekben látunk felénk tárulni.

Igy volt Tristan is, mikor Sután felé haladásában találgatá Marie hívásának okát. Bizonytalan, de kellemes reménnyel látta feltűnni a kastély tornyait, a park gőzölgő fáit, mik a nedves levegőben erős kipárolgással árasztották el a levegőt, s a magas, sárga rézkerítésnek kapuját, melyen zajos robogással röpült be a lépcsők elé. Azonnal a grófné termeibe vezették, hol az pár pillanat mulva megjelent, de az ifju kissé elfogult lett a grófné komoly, majdnem szomorú arczával szemben, melyen észrevehető feszültség, nyugtalanság látszott.

— Régen nem láttalak, — mondá, — melegen nyujtva kezét az ifjunak, s talán legjobban teszem, ha őszintén megmondom, hogy készakarva kerültem veled a találkozást.

— Kénytelen voltam ezt észrevenni.

— Ülünk le. Halld az okot is, ami arra kényszerített, talán jobban fog esni, ha megtudod, hogy nem hidegség, nem szeretetlenségből eredt e viselet részemről irántad, kit én már csak férjem emléke miatt is, majdnem fia m n a k tekintek.

Tristan élénk, türelmetlen, tiltakozó mozdulatot tett, majdnem kinos kifejezés ült arczán, mi nem kerülé el a beszélő figyelmét.

— Kellemetlen, zajos napjaim voltak az utolsó héten — folytatá nyugodtan, de nemével az elfogultságnak a grófné, — tudod, hogy Balázs régóta udvarol Thisbének, pár nap előtt megkérte kezét s — kosarat kapott.

Tristan hallgatott. Arczán semmiféle változás nem mutatkozott, közönyös volt reá nézve ez a történet.

Marie grófné vonásain csalódás látszott e néma nyugalom láttára.

— Nem érdekelnek szavaim? — kérdé kedvetlenségét szavakba öntve.

— El vagyok ragadtatva, hogy újra hallok hangját, mit oly soká nélkülöznom kellett, a történet uj és érdekes előttem . . .

— Nem vetted észre Balázs udvarlását?

— Ez irányban nagyon kevésé vagyok találékony. Lazas figyelmeztetett egyszer Balázs érzelmeire, s megvallom én azt hittem, ez a vonzalom kölcsönös.

— Csalódtál — folytatá mind nagyobb elfogultsággal Marie az ifju szemeinek tekintetétől, — hugom majdnem ellenszenvvel viseltetik iránta. Jelenlegi elhatározása is ezt mutatja.

Pár pillanatnyi csend állt be, a grófné e viseletre s szavakra majdnem zavarban volt a fölött, a mit Tristannak még mondani akart.

Az ifju feszülten leste ajkáról a szavakat.

— Balázs magánkívül volt dühében e nem várt feleletre. Okát kereste e visszautasításnak s esztelen haragjában arra a gondolatra jött, miként ez az ok — te vagy!

— Én? — kérdé meglepve Tristan, ki a felhőkből esett alá e nem várt szavakra. — Megfoghatatlan képzelgés...

— Mindegy, ő ezt hiszi, ismerve sötét jellemét, félek, hogy nem hagyja ezt boszultatlan, összeütközést keres veled, minek rossz következései lehetnek.

— Mit parancsol grófné, hogy tegyek?

— Azért hivattalak, hogy tudtadra adjam, miként nemcsak kérlek, de határozottan kívánom, hogy ma még utazzál el, s pár hónapig maradj távol, míg Balázs oktalan szenvedélye lecsillapul.

— Holnap akartunk Lazassal elutazni Erdélybe, most a kegyed szavai következtében — itthon maradok.

— Tristan . . .

— Bocsánatot kérek grófné, kívánjon bármit. Felajánlottam önnek éltet, véretem, lábaihoz tettem minden órámat, de becsületem, ez az enyém, ezzel én rendelkezem, s megfutván Balázs elől, méltán gyávanak hihetne ő, és bárki a ki ezt a történetet hallaná.

— Téves felfogás.

— De teljes jogosultsággal birna ezen körülmények között. Semmiféle összeütközésünk nincs, nem volt s nem lehet e dolog miatt Balázssal; de ha neki tetszik pert kezdeni velem, szolgálatára állok, még azt sem tagadom, hogy Thisbe grófnő elhatározását helyeslem.

— Nem örömet láttad volna e házasságot?

— Balázst jelleménél fogva nem tartom olyanoknak, ki nejét boldoggá tudná tenni.

— Csak ez az ok?

— Csak ez! — viszonzá csodálkozva Tristan, a jelentőségteljes hang fölött, mivel a grófnő kérdését kiejté.

Marie a szőnyeg koczkáira függeszté szemeit.

— Akkor sem teljesited kérelmemet, ha tudatom veled, hogy ez forró óhajlásom nekem, hogy — rettegek — miattad, mondá halkán, mintha attól félne, hogy az ifju meghallja szavait, kitől pedig határozott feleletet várt, s kinek arczát az örömnök élénk pirja önté el.

— Akkor sem grófné — viszonzá remegő hangon. — Nincs körülmény, melyben ezt tehetném, s erős reményem van, hogy kegyed meg fog engem érteni.

— Csalódol. A keresett veszélyt én fiatalos feltünni vágyásnak tartom; sem érteni azt, sem lelkesülni nem tudok érte.

— Ez elnevezés nem illik arra a mit elhatároztam, mig ha megfutnék Balázs haragja elől, méltán magamra vonnám a gyávaság gyanuját.

— Ki előtt?

— Önmagam, Balázs és kegyed előtt grófné, kinek vonzalmát talán nem valék szerencsés megnyerhetni, de becsülésére mostanig jogom van.

— Még egy kérésem van, vagy inkább kér-

désem hozzád — folytatá még nagyobb elfogultsággal Marie, miután látta, hogy hiába vitatkoznék az ifjuval. — Ugy teszem ezt, mint helyemben tette volna férjem s mint . . .

Gyorsan elhallgatott, azt a szót, mi másodszer ajkain lebegett e beszélgetés alatt, most nem merte kiejteni.

— Rendelkezzék velem, tegye azt feltétlenül, ne hivatkozzék sem mire, — vágott közbe gyorsan Tristan, kezeit kérően téve össze.

— Mielőtt boldogult férjem meghalt, — mondá akadozva Marie — gyakran beszéltünk együtt egy dologról, mi mindkettőnknek kedvencz tervét képezé.

Tristan arczán félelmes nyugtalanság látszott.

— Jövődre nézve! Óhajtottuk, hogy vagyonnod átvétele után rövid időn megházasodjál, s a menyasszonyt is kiválasztottuk gondolatban számodra . . .

— Mielőtt pályámnak csak kezdetén is volnék?

— A nőülés még senkit sem korlátozott pályáján való előhaladásában, s ez azok közül való lenne, mely csak elősegitené a jövő sikerét.

Tristan vonásain mély, komoly, fájdalmas

kifejezés tükrözé magát, arcza észrevehető halvány lett, s elhagyta helyét.

— E második terv kivitele, még az elsónél is lehetetlenebb rám nézve grófné, miután elhatároztam, hogy soha sem fogok házasodni — mondá igen komolyan.

Marie nem merte folytatni szavait. Még semmi határozottat sem mondott, csak általános-ságban beszélt, név kiejtése nélkül; még nem compromittálta védenczét, kit Tristánnak ajánlani akart, s az ifju fájdalmas tekintete, buskinos kifejezésü pillantása elhallgattatták, önkéntelen elfordítá annak arczáról szemeit . . .

— Már távozol? — kérdé tőle halkán, elfogultan.

— Jobbnak tartom távozni, mint folytatni e társalgást, mi rám nézve kín, s kegyednek legalább is kellemetlen lehet.

Némán fogtak kezét, az ifju ajkaihoz szorítá azt, s midőn kihaladt a teremből, lépteinek sulya mutató a belső terhet, mit magával vitt onnét, hova oly meleg szívvvel, csapongó reménynyel érkezett . . .

NYOLCZADIK FEJEZET.

Szolcsányi grófné egyedül maradván, kezébe hajtá fejét; az erély, nyugalom, miket vendége jelenlétében megőrzött, most teljesen elhagyta őt. Lehetetlen volt észre nem venni a benyomást, mit Tristánra tett, kit a legmagasabb fokig lelkesülni tudó, ábrándozó természetnek tartott; s perczyi lelkesülésnek, talán szeszélynek hitte, a mit az iránta érezhetett, és a legnagyobb igyekezettel óhajtá mielőbb elfojtani, s Thisbét adni neki nőül, kiről tudta, hogy vonzalommal viseltetett már két év előtt, midőn Párisban találkoztak, iránta. Azt is tudta, hogy ez az újabb találkozás és a gyakori együttlét alatt növekedett.

Egykor Balázst szánta testvérének férjéül, kit ha nem is tartott azon férfiúnak, ki teljesen boldoggá tehetné nejét, de látva állhatatos szerelmét Thisbe iránt, ismerve szenvedélyes, oly-

kor a durvaságig menő, de mint hitte, tiszta feddhetlen, becsületes jellemét, nem kételkedett, hogy e házasság által nővére biztos révbe jutand.

Most megtörténvén a szakadás, látván Thisbe határozott ellenszenvét a házasság iránt, legalább azt óhajtá, hogy megmentse sógora boszujától Tristán, ki ellen gyanuja annak fordult, egyszersmind tisztába akart jönni az ifju érzelmeivel, félve kitenni nővérét a csalódásnak, ki fiatalos hévvel álmodozott az ifjuról. A mitől tartott, igaznak bizonyult.

Tristan soha sem fogja Thisbét nőül venni — gondolá, s gyorsan hozzá tette, de soha se tudja meg, hogy mi és ki állt utjában azon boldogságnak, mitől testvére oly sokat remélt. Ne idegenitse el még a gyanu sem Thisbét tőle, kit gyermekeként nevelt, s nemcsak testvéri, de forró, feláldozó anyai szívvvel szeretett. Mit tegyen most? Ez volt a kérdés, a min Tristan távozta után tűnődött. Tudva, hogy Balázs haragját semmi sem csilapithatja le, az ifjut pedig a távozásra rá nem veheti, Lazashoz kötötte reményét, bizott benne, hogy ez meg fogja érteni aggodalmait s ajánl neki egy módot, utat, mely által a kérdés szerencsésen megoldatik.

Mély tünődéséből Thisbe jövedele riasztá fel.

— Tristant láttam távozni a kastélyból,
— mondá élénken a leány — miért jött, miért
sietett haza? Valamely dolgotok volt együtt?

— Utazni készül Lazassal a napokban, s
némi felvilágosítást kért tőlem a birtok berende-
zésére nézve, mielőtt elindul. Ez hozta ide.

— Miért nem marasztád reggelire?

— Vendégét egyedül hagyta.

— Nem jönnek át délután?

— Mi megyünk Ivándra. Óhajtom lakva
látni a házat, melyet én rendezék be, mióta
Tristan ott van, még nem valék oda át.

— Ez pompás gondolat!

— Örülsz neki?

— Tristan társaságában mindig boldog va-
gyok, ő nemcsak eszes, művelt és mulatságos, ha-
nem azon férfiak közé tartozik, kik...

— Nos kik?

— Kiknek közelében felmelegsünk s oly
jótékony légkör vesz körül, melyet elhagyván,
ridegnek találjuk az életet.

— Ez nagyon meleg ítélet, Thisbe, félek,
hogy nem pusztán az észből ered.

— Nem szabadna hozzá csatlakozni a szív-

nek? Mi leányok ritkán szoktunk csupán észszel itélni.

— De amannak lelkesülését féken kell tartanunk, nehogy káros pártra keljen ennek okossága ellen.

— Te mondod ezt Marie? — mondá testvére karjaiba vetve magát Thisbe — te, kinek minden helyzetben, minden alkalommal szive beszél? Minden tanodban követni igyekeztelek; ez az egy, hol érzem, miként csupán theoriában oktatsz, míg szived azon nagy kincs, minek birtokában oly gazdag vagy, egészen mást mondana a praxis terén.

— Ne vitatkozzunk e fölött, — viszonzá majdem türelmetlenül Marie — mert érezte, hogy Thisbének igaza van. Ugy sem győzhetnök meg egymást. A te korod a lelkesülés, remény, bizalom, az enyém a tapasztalatok árán szerzett óvatosság. Higyj nekem. Minden fellobbanó szenvedélyünket legalább is ellenőriznünk kell, addig, míg az nem lesz urrá fölöttünk.

— Es ha már hatalmában vagyunk? — kérdé enyelegve Thisbe. — Ha nem tűr engedetlenséget, ha magával ragadja valónkat, s nem hagyja még csillapítani sem szenvedélyét? . . .

— Ez örület, ilyenek soha sem szabad átadni magunkat. Még akkor sem, ha a sikerben teljesen biztosak vagyunk.

— Igazad van — mondá a leány elkomolyodva s vissza huzódott testvérétől és égő arczára tapasztá kezeit. — A siker mindig kétséges, semmiben sem lehetünk biztosak e földön. Intő példa erre Balázs esete, ki kétségtelennek tartá azt, a mi még valószínű sem volt és soha sem nyert tőlem arra reményt!..

Tristan ezalatt komoly gondolatokkal robbogott Ivánd felé, nagy csalódást érzett azon remény fölött, mi őt egy óra előtt Sután felé vezette, majdnem bánta, hogy Marie hívásának oly gyorsan engedett, s oly gyorsan kellett attól megválnia.

Lazas rögtön látta arczán a változást, midőn megérkezve a szobába lépett.

— Kellemetlenség ért? — kérdé tőle.

— Több annál! Sulyos csapás. Váratlanul jött — elszédített.

És valóban szédülve nyugtatá arczát kezeibe, melyek erősen reszkettek, szeme nedves fényben uszott.

— Nem közölheted velem?

— Nem! Vannak dolgok, miket soha sem szabad ajkunkra vennünk.

— Ez azok közé tartozik?

— A legridegebb mérvben. Ne kérdezz, ne vigasztalj, mindkét fáradság hasztalan volna . . .

Lazas hallgatott. Érezte, hogy jobb ha egyedül hagyja őt, kalapját vette és távozott.

Végig haladva a kerten, az erdőbe lépett, mely közvetlenül szögellelt amazzal, s elvezetett Sutánig, utközben megjelölve a határt, de folytatólag huzódva tovább, egészen a főkertész házáig, mely már nem volt a parkban, s nem is egészen bent az erdőben.

Csendes léptekben, gondolkozva, czél nélkül haladt előre, midőn pár lépésnyire túl a határon Borbálával találkozott, ki nagy, mezei virágokból kötött bokrétát tartott kezében.

— Egyikünknek meg kell fordulni, hogy együtt mehessünk; mondá enyelgve Lazas, aki nagy méltányolója volt Borbála szépségének: kívánja kisasszony, hogy én tegyem azt?

— Kérvém arra gróf ur. Nem szándékoztam volna különben még visszatérni, de időm lejárt, ma vasárnap van, s atyám e napon korábban akar ebédelni.

— Hány órakor?

— Pontban tizenkettőkor.

— Ugy sietni kell, mert délfelé jár az idő.

— Valóban? — kérdé megijedve a leány —
atyám pedig nagyon türelmetlen és szigorú.

— Mindig ily mogorva volt ő?

— Nem emlékszem másként rá. Sietve haladtak Sután felé egymás mellett, Borbála kellemesen csevegett, s Lazas, ki nem tudta, hogy az mily állásán felőli jó nevelésben részesült: gyakran csodálkozott modorán, eszén és megjegyzéseiben.

— Kegyednek ahhoz képest a mit tud, s a minek következtében sokkal nagyobb igényei lehetnek: igen egyhangú élete lehet Sutánon.

— El vagyok foglalva, aztán szabad időmet Thisbe grófnővel töltöm, ki naponként felkeres, vagy én megyek a kastélyba, a mit azonban atyám kevésbé szeret.

— Mi kifogása van ellene?

— Nem tudom, de ha észreveszi, hogy oda indulok, sohasem mulasztja el, hogy ne figyelmeztessen, miként ő róla ne beszéljek. Sem életmódja, sem szokásai, foglalkozása vagy szavairól nem akarja, hogy valaki tudjon. Ez különös jellem-

vonása volt neki mindig: azt hiszem, ha lehetne, úgy élne mint Diogenes.

— Embergyülölő?

— Nem. Soha sem beszél senki ellen. Nem említi, hogy csalódott, vagy hogy valaki rosszul bánt vele. Untatja őt minden érintkezés, majdnem retteg, ha a grófné hivatja, vagy jelentést kell nála valamiről tenni. Írásban tudatja legtöbbszörre kérelmét vagy a park szükségleteit, s olykor általam.

— Majdnem arra a gondolatra jöhetnék, hogy valamely bú, gond vagy teher nyomja lelkét...

A leány meglepetve kapta fel fejét. Ugy látszott, ez még soha sem jutott eszébe, s most megdöbbsenté. Bú, gond, teher, suttogá önkéntelenül; aztán elhallgatott, könnyü halványság önté el rózsaszínü bőrét, bánta, hogy többet beszélt atyjáról, mint sejté, hogy az szerette volna.

— Azt nem hiszem — mondá gyorsan, észrevéve, hogy társa szemei vizsgálódva függnék rajta. — Itt tölté fél életét, titka nem lehet, mert azt lehetetlen lett volna elrejtteni. Imre gróf fiatal éveit óta ismerte atyámat, s nem úgy tekinté mint szolgáját, mindig a legnagyobb kegygyel bánt vele.

A park széléhez értek, midőn az uradalmi kápolna harangja megkondult s elzugta a delet. Borbála összerezent e hangra, mert még öt perczig legalább tartott, a mig hazaért.

— Isten önnel, gróf ur — mondá s futni kezdett. Lazas csodálkozva nézett utánna; lassan folytatta utját a sűrű allée-ban, hol Borbála alakja nem sokára eltűnt, s a főkertész háza előtt menve el, azt a tornáczon látta állni, de leánya már a szobákban lehetett, mert az ősz haju, komor arczu férfi egyedül volt, s elmerültségében nem vette őt észre, ki önkéntelen megállt s a sűrű fák közül érdeklél szemlélte, kit csak leírásból ismert.

Egészen rá illet azon gyanu, mi Lazasban önkéntelen támadt iránta Borbála beszéde után. Magas, erőteljes alak volt ha felegyenesedett; e perczen görnyedt vállakkal támaszkodott a tornác egyik oszlopához. Tömött, sűrű szemöldökei félig betakarták szemhéjait, tekintete mintegy azok alól lopódzott elő nyugtalanul, mozgéko nyan, folytonosan vizsgálódva, mintha tartana valamitől.

Ez nem lehet jó ember — gondolá Lazas, s csendesen megfordult az uton, melyen jött, és visszafelé indult Ivándra, s az egész uton róla

gondolkodott. Furcsa társaság környezi ezt a két nőt itt — gondolá menet közben. — Ez a kétséges egyéniségű kertész, aztán a vad, szenvedélyes Balázs. A többi férfi környezetet nem ismerem; az uradalom tisztjeit, a hivatalnokokat, de ettől a két embertől félnék, ha nő volnék. Az egyik urban, a másik szolgában, gyanus, veszélyes jellemű. Valjon milyen lehetett a boldogult Szolcsányi, ki ezt a főkertészt ide telepíté? sőt, mint leánya mondja, bensőbb viszonyban volt vele, mint rendes körülmények között két ily állásu egyén lenni szokott.

Midőn az erdő végére ért, a reggeli ködös, felhős idő teljesen átváltozott s a levegő tiszta átlátszó lett, tündöklő napfény árasztá el a lát-határt.

Az udvarra érve, Balázs gróf fogatát látta a lépcsők előtt állni, s nem ment fel, mert az ifjabb Szolcsányi határozottan ellenszenves volt előtte. Más utra fordult, az istállók felé, talán csak nem marad reggelire, gondolá. Elképzelte mily kellemetlen lehet Tristánnak, mai kedély-állapotában e látogatás, midőn még vele, legjobb barátjával is türelmetlen volt...

És csakugyan úgy történt, a hogy ő kép-

zelte, bár Tristan Marie grófnő aggodalma folytán elő volt készítve Balázs jövetelére, mindamellet meglepte, hogy alig hagyta el Lazas a társalgási termet, Szolcsányi gróf fogata robogott a villa udvarára.

Hideg fesszel köszönték egymást, midőn a vendég belépett; Balázs rögtön kitalálta, hogy Tristan már tájékozva van a történekről. Ez még jobban felbőszíté könnyen izgatható haragját.

— Nem látogatni, egy ügyben jövök hozzád; — kezdé az egyik székbe vetvén magát a házi ur felhívására — valamit akarok tőled kérdezni.

Tristan hallgatott.

— Hogy ne vesztegessem a szót, azt hiszem bevezetésre nincs szükségem, azt óhajtanám tudni, mi szándékom van Thisbére nézve.

Az ifju önkénytelen elmosolyodott, mialatt Balázs gunyt vélt látni s összeszorítá ajkát, hogy visszafojtsa azt, ami arra feltolult.

— Csodálatos kérdés, — mondá a legnagyobb nyugottsággal Tristan — s még csodálatosbb, hogy azt hiszed, miként ha szándékom volna, azt veled közölném.

— Mi tartóztatna abban, midőn én tudni akarom?

— Egyszerűen az, hogy nem tartozom felelettel.

— Nagyon fennen beszélsz. Sem korod, sem állásod nem jogosítanak arra, hogy ily feleletet adj. Még egyszer kérdem, nőül akarod-e venni Thisbét?

— Eszemben sincs! — kiáltá önkéntelenül Tristan, mintegy akaratlanul röpültek ki ajkain e szavak belső érzelmei következtében. Aztán hirtelen hozzá tette: a korkülönbséget ismerem köztünk, de az állásomra tett vonatkozás értelmét kívánom tudni.

Balázs észrevehetően lecsendesült. Még az utolsó érdes hangon kiejtett kérdés sem izgatá őt az azokat megelőző nyilatkozat után. Láttá, hogy az ifju tiltakozása őszinte Thisbére nézve, és sokkal nyugodtabban mondá: — csak figyelmeztetni akartalak, hogy bátyám irántad tanusított jósága folytán, én mint öcscse, több udvariasságot követelhetek.

Tristan arczát sötét pir boritá.

— Követelésről szó sem lehet, — viszonzá majdnem sértően nézve végig társát — a tisztelet és udvariasságban mindenki ugy részesül, a hogy azt megérdemli, s felhivja maga iránt.

— Megmérted e felelet horderejét?

— Tökéletesen. Mihelyt szememre hánytad azt, amit nem a te, hanem bátyád jóságából bírok: azonnal megszűntél azon tiszteletre méltó lenni, mit tőlem kívánhatsz. A mit velem érzetelni akarsz, az — nemtelen!

Balázs dühtől reszketve ugrott fel helyéről.

— E szavakra másként fogok felelni, nem szóval.

— Szolgálatodra állok.

— Majd meglátjuk, ily merész maradsz-e ott is, hol nemcsak szemtelenségre, de bátorságra van szükség, — kiáltá Balázs — s kalapját véve kirohant. Tristan vállvonatva nézett utána. Majdnem jól esett neki e vita s a gróf fenyegetése. A mai reggeli találkozás Marieval fölkergetett benne minden érzelmet. Szenvedélyes kétségbeesés tombolt belsejében. Örült, hogy alkalma nyílt szavakba önteni ingerültségét, s megmutatni Marienak, hogy előtte kevés értékkel bír az élet, s nemcsak hogy nem fut meg Balázs haragja elől, hanem merészen kihivja azt, és félelem nélkül száll szembe a veszélylyel...

Ha idősebb lett volna, kevésbbé szerelmes és kevésbbé kétségbeesett, alkalmasint jobban

megmérte volna szavait, így legkevésbé sem törődött a következményekkel. Vendége távozta után izgatott kedélyállapotban bár, de sokkal jobb kedvben, mint reggel, találta őt Lazas, ki elrobogni látva Szolcsányit, s azonnal fölkereste őt.

— Támogatásodra lesz szükségem, — mondá nevetve Tristan, midőn a francziát megpillantá. — Balázsszal megsértettük egymást s vérrel akarjuk lemosni a sértést.

Lazasnál nem talált kellemes visszhangra ez a tréfa. — Ki a sértett fél s a kihívó? — kérdé nagyon komolyan.

— Ő akar verekedni, legalább ő lesz az, ki ségégeit hozzám küldi; te pedig fogadod őket, kedves Viktor, s a lehető legszigorubb föltételeket szabad a párbajra.

— Meg akarsz halni?

— Nem sokat törődöm az étellel; ki nem végezném magam, de ha más által történik, nem esik nehezemre; mit hagyok itt? — kérdé önkéntelen sóhajjal.

— Tudod-e Tristan, hogy az oktalanság. Huszonhat évvel, kecségtető jövővel, szép vagyonnal, természet ellenes a mit beszélsz.

— Meglehet — viszonzá elkomorodva Tris-
tan. — Talán oktalan vagyok! Más ragaszkodnék
helyemben az élethez, de épen Balázs ittléte,
egyénisége győzött meg arról, hogy semmit sem
élvezhetünk háborithatatlanul, s ha más keser-
vem nem volna is, felbőszített az, a mit mon-
dott. Soha nem tudnék megbocsátani neki.

— Szerelemfáltésből eredt vita?

— Az volt a kezdet, aztán áttért más dol-
gokra, s fölhányta, hogy vagyonomat az ő b á t y -
j á n a k köszönhetem.

— Ez alacsonyság.

— És türhetetlen. Megölöm őt, hogy má-
sodszor ne tehesse.

— Vagy ő téged.

— Így ugyanaz történik, többször e szemre-
hányást semmi esetre sem hallom tőle. Azután
valljuk meg az igazat, a mióta ide érkeztem, sok
minden megváltozott bensőmben. A mily öröm-
mel jöttem, oly szívesen távozom jobbra vagy
balra. Korán ért utól a csalódás...

— Lárifári. Csalódás a te korodban! az
csak képzelet szülte agyrém.

— Hagyd meg nekem agyrémeimet s igye-
kezzél megtartani illusoidat, mik hogy még el

nem multak, az a jele, miként még soha sem szerettél . . .

— És te ezt hiszed magadról?

— Nem hiszem! Érzem, tudom, lelkem boldogságát teszem e szerelemre, mindenre képes volnék ez érzelemért, s hogy mily mértékben igaz, a mit mondok, mutatja, hogy nem kívánok annak viszonzása nélkül — élni.

— Lehetséges az, hogy ily rögtön, gyorsan fejlődhessék a szerelem, képzelgés nélkül? Bocsáss meg, ha kételkedem.

— Tedd! Ne higgy annak, a mit mondok. Sokat nem hiszünk, a mit nem tapasztaltunk; s a szerelem forróságát, mélységét, változatlan-ságát és kétségbeesését, csak az értheti, ki abban kéjeleg, vagy szenved annak fájdalma alatt.

Lazas felelni akart, de reggelire hívták őket, s az ebédlőbe mentek, hol Tristan szokatlan ingerült volt, s barátja lázas izgatottságot, mohó türelmetlenséget vett rajta észre, mi nem a legjobb eredményre vezethetett a párbajnál, ha az már másnap végbe megy — mint a francia hitte — s ha e kedélyállapot nyugodtságba nem megy át.

Hosszasabban ültek a reggelinél, mint ren-

desen; kocsirobaj verte fel őket, és mindketten az ablakhoz futva, csodálkozással látták Marie grófnét és Thisbét érkezni, a reggeli párbeszéd után ezt Tristan alig hihette.

Mindketten eléjük siettek a lépcsőkhöz s fölvezetvén őket, a terassera ültek, hol a nap ezen szakában kellemes árnyék volt; az erdei szellő virágillatot hozott a rétekről magával, s a fenyők kigőzölgéséből fakadt üde, nedves zamattal tölté be a levegőt.

Mindenki elfogulatlan, vidám, mulatságos akart lenni, de a négytagu társaságban ez csak Thisbének sikerült, ki sejtelmével sem birt a törtéteknek. A másik három, különböző okból, küzdött a belső komoly hangulat ellen, mit minden áron titkolni óhajtottak, s mi csak részben sikerült.

— A kíváncsiság hozott ma ide, kezdé Marie grófnő. Még nem láttam házadat, mióta benne lakol, később megnézzük, ha nincs ellene kifogásod.

— Akár e perczben, grófné, boldog vagyok, ha figyelmére méltatja berendezésemet.

— Változtattál abban valamit?

— Semmit. Hisz megtudtam, hogy kegyed

rendezteté be s én csak lakályossá igyekeztem tenni, a mennyiben asszony nélkül az lehetséges.

— Majd azt is hozunk — mondá tréfásan Lazas — s Thisbére nézett, ki elpirult.

Senki sem válaszolt e megjegyzésre, a házi ur szemöldei önkéntelen összerándultak s karját nyujtva Marienak, végigvezeté a szobákon; Lazas és Thisbe követték.

Átmenve az ebédlőn, társalgási és nappali termeken, Trisztan kis dolgozó-szobájába léptek, mely sokkal kisebb volt amazoknál, de rendkívül lakályos, izlésteljes, s a nőket meglepte, mert itt változásokat találtak, míg amazokat már régen ismerék.

A butorzatot Tristan magával hozta Párisból, de nem a mai divat izlése szerint, hanem bambusból készült különös formájú székek, kanapék, keskeny, zöld posztóval bevont, nyers fáju íróasztal, mellette alacsony étagéreek, melyeken cartonok, építési eszközök, rajztáblák, mintarajzok stb. felhalmozva, a tulajdonos foglalkozásának minémüségét mutatták.

Az íróasztal fölött három arczkép függött, míg egy negyediknek a helye feltűnően üres volt, s az első perczen bárki észrevette, hogy

az ott függött egykor a többivel, de utólag eltávolított onnét.

Tristan atyja és anyja s Imre gróf arczképei voltak. Marie grófné azonnal tudta, hogy kié hiányzik a társaságból s női eszének finomságával önkéntelen eltalálta, hogy hova lehetett, s mi okból távolított az el onnét.

Kerülte Tristan tekintetét s mégis önkéntelen, akaratuk ellenére váltottak egy pillantást. Az ifju szemének delejes hatalma erőszakolta ki ezt, az őt kerülő szemekből. Tekintete társnéjára tapadt, lelke, szive, forró vérenek égő tüze lángolt szemében, magához vonzotta annak pillantását, ki hideg, nyugodt, közönyös akart lenni, de Tristan érzé, hogy karja az ő karjában reszketett.

Az íróasztalnak szemközt nem nagy, de értékes művekkel megrakott könyvtár volt, a zöld posztóval bevont fal nagy részén régi és újabb fegyverek.

Néhány jeles ember, író, művész, architectus és politikus szobra, mi mutatá, hogy Tristan minden ágában, minden irányban tisztelője a kitünőségnek, művészetnek és tudománynak.

Thisbe tetszésnyilatkozatban tört ki, körül-

tekintvén a szobában, míg Marie helyeslőleg intett fejével s pár dicsérő szót mondott Tristan izlésének elismerésül.

Az egyik ablaknál karszék állt, hol a házi ur olvasni szokott, mutatá ezt a nyitott könyv, mely a mellette álló kisdud japáni asztalra volt helyezve; fölötte a falon, föltünő szép faragásu ébenfa rámában, néhány szál száraz virág vonta magába Thisbe figyelmét, ki oda futott s szemügyre vette és annak jelentőségét kérdezé.

Tristan az első pillanatban habozott a felelettel.

— Nem lehet minden kérdésre felelni, Thisbe, — mondá mosolyogva — de önkéntelen figyelmeztetőleg Marie grófnő. Ifju embereknek vannak oly emlékeik, miknek, ha illatát, üdeségét nem tarthatják is meg, legalább hervadt leveleit őrzik az elröpült órák virágának, s ez alkalmasint azok közé tartozik . . .

— Nem! — mondá gyorsan Tristan — mint-ha még azon gondolattól is félne, hogy Marie a mult emlékeit akarja másra ruházni. — Ez a néhány szál hervadt virág azon bokrétából van véve, mi a sutáni üvegházból küldetett ide megérkezésem napján, azon nyájas fogadás jeléül,

mit sohasem fogok elfelejteni, s látása mindig hálával, melegséggel tölti el szívemet. E szavak különböző hatást tettek a jelenlevőkre. Thisbe vonásai örömet árultak el a meleg, bensőségteljes hangon elmondott nyilatkozatra; Marie komoly mosolylyal fogadá, de erőszakosan visszafojtá mindazon érzelem elárulását, mit bensejében érzett, mig ifju társának arczán futó szomorúság röpült át.

— Nagyobb jelentőséget adsz e dolognak, mint megérdemli; — mondá nyájas hangon Szolcsányiné — mindaz, a mit itt találtál megérkezésedkor, természetes volt, bár ne kellett volna nélkülözned azt, kinek örömét és gyengédségét, bármit tettünk is mi, nem kárpótolhatta neked senki . . .

Tristan nem felelt. Rövid időre helyet foglaltak a szép kis szobában, aztán az ablakokhoz állva, a gyönyörű kilátást szemlélték, mely a táj nyugati részét tüntetvén fel, e perczben megragadó volt, a lemenő nap fellegeivel s az arany sugarak sárgás csillogó fényében.

Épen indulóban voltak, midőn a ház körüli nagy csendet újra kocsirobogás verte fel, s a hölgyek találgatták: ki jöhet; tudva, hogy Tristan

még sehol sem tett látogatást a vidéken, míg a férfiakon észrevehető zavar látszott, mindketten eltalálván az érkezők kilétét.

Az inas gyorsan lépett a szobába.

— Váry gróf és Bernel főhadnagy kívánják látogatásukat tenni — mondá Tristánnak.

— Vezesd a nagy terembe — mondá Tristan, feltünő zavarral. — Csak néhány percze távozom — folytatá a hölgyekhez fordulva; de Lazas közbe vágott.

— E látogatás engem illet, — mondá — Bernel régi jó ismerősöm. Te maradhatsz Tristan, én is azonnal itt leszek.

Könnyedén, vidáman mondá ezt, de mindketten oly föltünően elfogultak voltak, hogy Marie vonásait halott halványság boritá. Percz alatt sógora fenyegetésére gondolt, kiről biztosan tudta, hogy Tristán gyűlöli, s ismeré őt, hogy a kapott kosár után nem marad nyugodtan, annál is inkább, mert az ifjút vetélytársának tartja.

Lazas kisietett a szobából.

— Ki ez a Bernel? — kérdé Thisbe — ki az egészből nem sejtett semmit. Balázs emlité egyszer nálunk nevét, azt hiszem, neki jó barátja.

E szavak még nagyobb nyugtalanságot okoztak Tristannak, még nagyobb rémületet Marienak.

— Alkalmasint idegen, ki itt lakó ismerőseit látogatta meg. A környéken lakók közül, úgy tudom, sokan szolgáltak a hadseregben, — viszonzá erőltetett nyugalommal Tristan.

— Te még nem tettél látogatásokat? — kérde Marie.

— Alig néhány hete, hogy itt vagyok, s vendégem jelenléte tartóztatott, hogy valahova menjek.

— Hogy van, hogy Váry Béla fölkeres, ő nagyon szigorú a társadalmi szabályok megtartásában?

— Alkalmasint Bernelt hozta ide Lazas-hoz, s a látogatás nem engem illet.

— Mint házi ur, még is illendő, hogy megjelenj, menj hozzájuk, mi itt várni fogunk rád, — mondá Marie — ki így akart meggyőződni gyanuja alaposágáról, vagy az ellenkezőről.

— Ha megengedik, — viszonzá Tristan — látva, hogy nem menekedhetik másként a vallo-mástól, mi meg nem jelentét vendégeinél követni fogja, elhatározta, hogy innét távozik s Lazas visszatértéig a mellékszobában marad, hogy Mariet

megnyugtassa, kiről tudta, hogy körülbelől eltalálta az összefüggést.

Alig volt erre szükség, mert alig hagyta el a szobát pár percze, Lazas megjelent s a távozó kocsirobogás mutatá, hogy a vendégek elhagyták a házat, csodálkozva látta Tristán a nappali szobában állni egyedül.

Az ifju megmagyarázta ennek okát.

— Minden rendben van? — kérdé aztán Tristan.

— Minden. Holnap reggelre tüztük ki az időt. A másik segéd részedről a fiatal Urbán lesz, más ismerős hiányában. Ez ugy is csak forma, én legalább tiz párbajnál segédkeztem már; s Bernel főhadnagy, ugy látszik, nem kevesebb gyakorlattal bir az ilyfélékben.

Tristan helyeslőleg intett. — Most siessünk a nőkhöz — mondá. — Oszlassuk el Marie grófné kételyeit, ki, félek, eltalálta e két ur látogatásának okát.

— Miből gyanitod ezt? — kérdé megütözve Lazas.

— Ő volt az első, ki Balázs irántami ellenszenvére figyelmeztetett, s ugy látszik, ismeri őt jelleme hevességéről, föltűnt neki Váry és Bernel

látogatása, kik nem engem kerestek, s most még jobban megerősíteni gyanujában azoknak gyors távozása.

— Bizd reám — viszonzá Lazas, s midőn a hölgyekhez visszaérkeztek, mindent elkövettek, hogy Marie gyanuját eloszlassák, de hogy az csak részben sikerült, mutatá a grófné levert, gondolkodó modora, ki tépelődni látszott az egész idő alatt, s a távozáskor oly foku izgatottsággal vált meg Tristánról, hogy az meghatva nézett az elrobogú fogat után, s önkéntelen azon kérdés merült fel belsejében, látja-e még e szép kifejezésü szemeket, e nemes vonásokat valaha?...

KILENCZEDIK FEJEZET.

Csendes meleg este volt. Félhomályban derengett a táj. Lazas szivarra gyujtva, egy rövid sétát ment tenni a kertben, míg Tristan szobájába vonult, hogy apró dolgait elvégezze, mit még a párbaj kétséges kimenetele előtt rendezni akart, s hogy Marienak levelet írjon, elbucsuzzék tőle, és őszintén megmondja neki azt, a mi szívének minden izét betölté, mit az életben nem mert volna tenni.

Szinte jól esett neki azon gondolat, hogy meghal, annak kilátásában, hogy Marieval érzelmeit megismerteti. Rajongó volt a legnagyobb mértékben, s azon természetek közé tartozott, kik könnyen lelkesülnek, de nem könnyen változnak; érzelmeik lángra lobbanása soha sem hamvad el, s nem hasonlít a magát fölemésztő lánghoz.

Elvégezvén csekély rendelkezéseit, a levél

írásához készült fogni, midőn inasa Tirzus Benő főkertészt jelenté a sutáni uradalomból.

Meglepetve hallá e nevet. A hiréből ismert zord, magába vonult főkertészszel sohasem beszélt, s azon kérdés merült fel benne, mi hozhatja Ivándra ezt az embergyülölőt. Hogy nem csekély ok, a mi hozzá vezette — azt önkéntelen sejtentie kellett.

— Jöjjön — mondá nemével a türelmetlenségnek. Minden izgatottságba hozta, a mi Sután nevével összeköttetésben volt.

A főkertész belépett. Némán állt meg közel az ajtóhoz, s mig az inas el nem hagyta a szobát, nem nyitá föl ajkait. Nem köszönt, sóbálványhoz hasonlított merev mozdulatlanságában. Tristan pár lépésnyire közeledve hozzá, kíváncsian vizsgálá sötét, zord kifejezésü arczát.

— Csáthy Tristan grófhoz van szerencsém? — kérdé fürkészve Tirzus.

— Én vagyok. Mi hozta hozzám főkertész urat, eddig csak távolról láttam olykor a sutáni parkban.

— Fontos ügyben jöttem, gróf ur, legalább rám nézve fontos, önre talán életbevágó.

— Kiváncsivá tesz.

— Holnap hajnalban méltóságod párbajt akar vivni Szolcsányi gróffal?

— Honnét tudja ezt?

Tirzus ajkát elfojtott szitok hagyta el.

— Mindent tudok, a mi Szolcsányi Balázssal összeköttetésben áll. E párbaj nem fog megtörténni, a gróf életére csak nekem van jogom. Én fogom őt megölni, — majd ha eljön annak ideje.

Tristan azt hitte örültsel van dolga.

— Nem értem szavait, — mondá hidegen — beszéljen értelmesen; talányokban soha sem magyarázhatja meg, a mit mondani akar.

— Ismeri méltóságod jól Szolcsányi grófot?

— Nagyon keveset, csak rövid idő óta.

— Multjáról nem hallott semmit?

— Egyetlen szót sem.

A főkertész újra hallgatott. Vonásain nagy küzdelem látszott, öklei szorosán össze voltak szoritva, szemei sötét tűzben forogtak; Tristan csodálkozva szemlélte.

— Sohasem hittem volna, hogy ezt a titkot közölni fogom valakivel, — mondá komor hangon — s ön még nagyon fiatal is arra, hogy megtudja, milyen rosszak, mily alávalók az emberek.

Tizenhat év előtt történt az, a mi elválhatatlanul összeköt engem Balázs gróffal, s e történet hozott engem ma ide, hogy tudassam, miként a gróf életéhez csak nekem van jogom, s ha nem áll el méltóságod a holnapi párbajtól, a helyszínén lövöm le őt, — mielőtt még önnek ideje lenne, hogy felemelje fegyverét.

Tristan borzadva hallá e beszédet, hogy nem tréfa az, látta a beszélő arcán.

— De hát mit vétett ő magának Tirzus? — kérdé önkéntelen felkiáltással. — Az ily gyűlölet nem csekély okból származik.

— Lemond a párbajról, ha elbeszélem történetemet?

— Lehetetlen.

— De ha meggyőződik, hogy megölni őt csak nekem van jogom.

— Bármit hallok is róla, visszalépnem nem lehet. A becsület kívánja, hogy megverekedjem vele, ha nem tenném, mindenki gyávának tartana.

— Így hasztalan beszélek, — mondá dühös fellobbanással Tirzus — s megfordult, hogy minden további szó vagy köszöntés nélkül távozzék, de Tristan utána sietett s megragadta karját.

— Ne menjen el neheztelve tőlem — mondá

nyájas békitő hangján. — Ertse meg, hogy a mire kér, az lehetetlen. Ha másban segítségére vagy hasznára lehetek, örömet teszem. Ez az egy csupán, a mit meg kell tagadnom.

— Másra nincs szükségem — viszonzá hidegen, majdnem durván Tirzus. — De mielőtt távoznám, még egyszer biztosítom, hogy ez a párbaj nem fog megtörténni, ha mindjárt házáat kellene Balázs grófnak fejére gyujtanom. Esküszöm arra, mit megfogadtam, hogy rá csak egyféle halál vár, a mit az én kezemtől nyer, ha eljön annak ideje!

Gyorsan megfordult és kirohant az ajtón, bámulva, megdöbbenve hagyta egyedül Tristán, ki pár pillanatig gondolkodva nézett utánna, aztán íróasztalához ült, hogy hozzáfogjon a levél írásához, melyben Marie grófnőtől elbucsuzzék.

Különös enyhe, érzékeny hangulat szállta meg e levél írása alatt, mely az egész este nem hagyta el, de mindamellettt kellemesen tölté Lazassal az alkony óráit, a nélkül, hogy a másnapi párbajt említették, vagy Tristan a főkertész látogatásáról és fenyegetéséről beszélt volna.

Az egész párbeszéd megfoghatatlan dolgokat tartalmazván, érthetetlen volt előtte. Tirzus

szavait a fellobbant düh futó bőszültségének vette, mi e sötét mogorva jellem természetes kifolyása volt. Majdnem kételkedett, hogy az helyes észszel bírhat.

Későn vált el a két jó barát, de Tristan majdnem álmatlanul tölté az éjszakát. Ideges természetét minden a legmagasb fokig felizgatá, s a mult nap eseményei egymás után rövid időközökkel zúdultak reá; néhány óra alatt annyi különböző dolog történt vele, ami teljesen kihozta sodrából s szokatlan mérvben hatott reá.

Alig hajnalodott, már elhagyta ágyát, a párbaj hat órára volt kitüzve, s ő még élvezni akarta a reggelt, mielőtt a fontos esemény színhelyére indult.

Kitárta ablakait, melyen át madárénak, bogarak czirpelése hangzott be hozzá, minden a harmat fényében csillogott, s az üde szellő a rétek illatát, az erdők zamatját hozta el hozzá reggeli üdvözetül. Egy ideig gondolkodva, majdnem mélázva állt az ablaknyílásban, aztán gyorsan felöltözött. Órája mutatá, hogy még korán van, alig öt óra, s miután a meghatározott találkozási hely alig husz percnyire feküdt házatól, a kertbe akart menni, hogy teljes mértékben élvezze az

üde levegőt, mi ablakán csak részben jöhetett hozzá.

Kalapját vette, midőn alatt nagy és szokatlan lármát, zajt, ijedt kiabálást hallott, megfoghatatlan zshivajt, és az istállók felől rohanó cselédség tódult a kertbe a ház elé, zavart kiabálásban adva hangot ijedelmöknek.

Tüz! tüz! hangzott fel ajkaikról, ég a sutáni kastély, lángjait már ide is látni. Tristan rémülten futott le közéjük. Lazas is azonnal követés és megfelejtkezvén mindenről, rögtön fogattak, száguldva nyargaltak az erdőn át, Sután felé, honnét már magasan világították be a láthatárt a fölfelé csapkodó lángok. Az ifjak rémülten mérték meg, milyen nagy lehet körülbelül az a tüz, mely ily mérvü világítást terjeszt szét a láthatáron.

Tüz! tüz! hangzott mindenfelé, mialatt haladtak. Az erdő lakosai, kerülők, az uradalom szétszórt majorságainak cselédsége, vasvillákkal, rocskákkal, lapátokkal felfegyverkezve rohantak mindenfelől a száguldó kocsi mellett, de minél közelebb értek az ifjak a tüzhöz, annál jobban meggyőződtek, hogy a lángok nem a kastély felőli részről emelkednek, hanem a kertészház irányában, hol a tágas hosszú üvegházak terület-

nek a főkertész lakásával együtt. Tristan némi-
leg lecsillapodott, de egy csodálatos megrendítő
és iszonyu gondolat támadt agyában. A főker-
tész fenyegetése, melylyel az bűsz dühében előtte
való este elhagyta szobáját.

A párbaj ma legalább csakugyan nem
tartatik meg, — gondolá borzadva — és pedig
Tirzus lakásának égése miatt! Ki okozta e tü-
zet, ki gyújtá fel a szép régi, tömören épült há-
zat, a drága és diszes üvegházakat, pompás, érté-
kes növényeikkel, a költséges felszereléssel?
Majdnem biztosan hallá kiáltani belsejében, ösz-
tönszerűleg találta ki, hogy ez nem lehetett más,
mint — maga Tirzus . . .

Az erdőből kiérve, tisztán látszott az irány,
hol a nagy, messze kiterjedő, borzasztó mérve-
ket mutató tűz lángolt. Csakugyan a főkertész
lakása volt. Egyenesen oda hajtottak, de közel
sem lehetett férni, a messze minden tért elárasztó
népségtől; a magasan, vastag sugarakban fel-
szökő viz mutatá, hogy erősen dolgoznak a tűz
közelében, az uradalom összes oltó eszközei már
megérkeztek, s minden megtörtént a borzasztó
elem tovább terjedésének meggátlására.

— Itt nem sokat tehetünk, mondá a hely-

zetet gyorsan áttekintve pillantásával Tristan, hajtassunk a kastélyhoz s igyekezzünk megnyugtatni a hölgyeket.

Lazas egyetértett vele; a kastély felé fordítá Tristan a fogatot és meghuzva a gyeplőt, gyors ügetésre fogta lovait. Pár percz alatt a kastélyhoz értek. Minden csendes volt, minden üres, egy rémült képü leánycseléd támolygott a lépcsők aljánál, kit az ifjak megszólítva, a grófnékat kérdezők.

— Senki sincs itthon — mondá az — mindenki a tűzhöz sietett.

— Hogyan, a grófnék is? — kérdé csodálkozva Tristan.

— Mihelyt a tűz lármáját hallák, azonnal a kertészházhoz siettek. Lehet egy órája, hogy egészen egyedül vagyok itt, egyetlen élő lélek sincs a házban.

Tristan megfordítá kocsiját s más uton nyargalt vissza a tűz színhelyére.

— Mily meggondolatlanság, — mondá Lazasnak — ki tűkön látszott ülni a türelmetlenség miatt. Ama sok csőcselék közé menni asszonyoknak! Ilyenkor senki sem törődik az illetők kilétével. Hol találjuk meg őket?

Ismét a tűz közelébe értek. Mindketten leugrottak a kocsiról, a gyeplőt s lovakat a kocsisra bízva, igyekeztek áttörni a sokaságon. A tűz, nem hogy szűnt volna, de már távolról látták, hogy növekedett. Végre behatoltak az égő ház közvetlen közelébe, s rémülve látták Mariet, Thisbét, Balázs társaságában a legveszélyesebb helyen, hová tüzes szikrák pattogtak, s legnagyobb volt a munka és szakadatlan; ruháik a vizsugaraktól, mik visszahullottak a levegőből, nedvesek voltak.

— Végre itt vannak! — kiáltá Thisbe, elébük futva és kezeit tördelve. Balázs nem hagyhatva bennünket egyedül, nem mehetett Borbálát ide vezetni. Isten tudja, hol van ő, még nem láttuk, talán az égő házban!

— Mentsék meg! — kiáltá rémülve Marie, kezeit összetéve s Tristanra függesztve esdeklő tekintetét.

— Sietek! — kiáltá az ifju s behatolt az embertömegbe. Lazas követte, és durva, erélyes taszigálódzás segítségével sikerült átjutni minden akadályon és oda betörni, hol a ház egyik része még érintetlen volt, csak a tető égett fölötte.

Tristan beugrott az egyik tárva levő ablakon s Borbála nevét kiabálá, de senki sem felelt. Továbbfutott. Két szobán át az ajtóhoz ért s megrendülve látta, mi történik ott.

A fejük fölött égő, recsegő, lángoló házban atya és leány egy nyitott szekrény előtt, kétségbeesett harczot vivtak egy vérrel borított női ing fölött, mit mindketten hatalmukba akartak keríteni, elragadni egymástól. Nem törődve a halálos veszélylyel, a rettentő tűz öldöklő közeledtével. Tirzus örült szemekkel tapadt a kérdéses tárgyra, Borbála minden erejét megfeszítve küzdött vele, hogy elvehesse.

— Átkom reád! — kiabálá az öreg ember s ősz haja lobogott a keresztül-kasul nyitva levő ajtón, ablakon átjáró szélről.

— Inkább meghalok, minthogy odaadjam e drága, utolsó emléket — kiabálá a leány.

— Halj meg hát! — orditá a férfi, nehéz öklével felé sujtva, de a leány félreugrott, s mielőtt egy második ütés érhetne volna, Tristan segítségére sietett, feltartá a sujtó kezét s megragadva Borbálát, az ajtó felé vonszolá, kinek ijedtében kihullt kezéből az ing, minek vérfoltjai sötétek, számosak, régiek voltak. Tirzus mohón

csavargatta össze; hogy mit mivelte azzal tovább, azt Tristan nem láthatá, mert Borbálát akarata ellenére magával vonszoló a kivezető s még füst nélküli ajtón.

Borbála újra és újra vissza akart térni.

— Miért hozott el? — kiáltá zokogva, s ki akart menekedni karjai közül. Tudja-e, mitől fosztott meg engem ez erőszakkal? Egyetlen emlékemtől, mi anyám után maradt, s mi nélkül nem akartam az égő házat elhagyni.

— Nincs most erre idő, siessen — viszonzá türelmetlenül Tristan, és vasmarokkal tartva a leány karját, végre kiérték a házból, mely már e részen is égni kezdett.

— A grófnék aggódva várnak önre — folytatá — siessünk. Marie grófné magán kívül van félelmében.

— És atyám? — kiáltá uj eszmétől megkapatva Borbála. Mi lesz ő vele? Ki menti meg, ha én is elhagyom, ki lesz vezetője? Nézzen vissza: ablak és ajtó lángokban áll! Nem megyek tovább. Visszatérek hozzá...

— Ő férfi, bárhol kiugrik. Erőtelmes, ügyes, jártas; menekül, mikor akar. Miért maradtak mostanig a szobában, már régen távozhattak

volna? Jőjjön, ne tétovázzék — mondá Tristan, majdnem boszusan. És akarata, küzdelme ellenére magával ragadta a leányt, s azon helyre vitte, hol Thisbe elébe futott, kit meglátva, nagy zokogással borult karjaiba Borbála, s összefüggés nélkül a legnagyobb izgatottságban kiabálta atyja nevét.

— Visszamegyek érte — mondá Tristan, de könnyü érintést érzett karján, mire gyorsan visszafordulva, Mariet látta szorosán maga mellett állni.

— Nem mégy! — mondá határozottan a grófné. Nem engedem. A veszély ott most már oly nagy, hogy csak ész nélkül lehetne közeledni hozzá. Maradj! Tirzus, ha akar menekülni, megtalálja az utat. Ha nem...

Az ifju megdöbbenve nézett az utolsó, jelentőséggel kiejtett szavaknál. Ha akar? kérdé halkan; mi oka volna az ellenkezőre?

Egy mély, hosszú, beszédes pillantást váltottak, s Tristan megtalálta az első nyomot, mely hosszú, titokteljes történetet rejtett, borzasztó események láncolatához vezethetett. A véres ing. Az atya és leány czivakodása az égő tető alatt. Tirzus fenyegetése, a Balázstra tett

czélzások s Marie grófné jelentőségteljes pillantása: mindez villámként czikázott át agyán. Még semmit sem tudott, de sokat, borzasztót sejtett . . .

Nem mozdult helyéről, mintegy engedelmeskedve Szolcsányiné parancsának, ki nem távozott mellőle, míg Lazas és Balázs közelebb mentek a tüzhöz; az utóbbi még sokkal mogorvább arczczal, mint rendesen, feltűnő halvány, izgatott és szóttalan volt, majdnem rettegés látszott rajta.

— Menjünk a kastélyba — mondá Thisbe. Itt ugy sem tehetünk semmit.

— Menjünk! — kiáltá Marie s Tristan karjába öltve karját, mindnyájan a kocsikhoz mentek.

— Te velünk jössz — folytatá, az ifjuhoz fordulva. Hasztalan volna maradásod, s miután Balázs nem jön velünk, te váltod fel helyét. Egyedül mi, nők, nem maradhatunk.

Tristan fölsegítve a hölgyeket, belátta, hogy ittmaradása ugyis hasztalan volna; a bakon foglalt helyet és gyors ügetésben hajtatva át a parkon, hátat fordítottak a rémes helynek, hol a tűz nem terjedt ugyan tovább, de a főkertész háza s a növénynyel telt, üveggel fődött gyö-

nyörü épületek menthetetlenek voltak; Marie könyes szemekkel tekintett körül a tájon, mely vérvörös fényben uszva mutatá, hogy az öldöklő vészes lángok még mindig nem lankadnak s teljesen fölemésztik kedvencz virágházait, a drága növényekkel együtt.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

TIZEDIK FEJEZET.

A tűz huszonnégy órai égés után elhamvadt, de a még füstölgő, bűzös üszkők leverő látványt nyújtottak. Tristan és Lazas mindaddig a kastélyban maradtak, míg a nyugalom visszatért; a nép szétoszlott, s a régi csend, legalább látszólag, helyreállt. Látszólag! Mert sok oly dolog jutott felszínre, minek örökké a legmélyebb titokban kellett volna maradni.

Az öreg Tirzus sem az égés alatt, sem utána nem mutatta magát. Hogy kimenekült a tűzből, azt Borbála nemsokára megtudta, a házból távozása után. De sem ő, sem a grófné nem találkozott vele, mintha készakarva tartotta volna magát mindenkitől távol. Mi, tekintve a ránézve is szörnyü kárt, majdnem természetesnek látszott, bár Tristan gyanítá e rejtőzködés okát.

Borbála a kastély egyik szobájában lett

elhelyezve, s a főkertész a gazdatisztek egyikénél kapott lakást. Nem mutatta magát sehol, iszonyu lelkiállapotban tölté napjait; alig evett, nem beszélt senkivel s az éjszakákat ébren, a a kertben bolyongva, vagy szobájában föl és alá járkálva tölté; majdnem általános lett azon hit felőle, hogy megőrült.

Borbála többször akarta látni, de az nem bocsátá magához; Tristan mindezen különös dolgokat hallva, egy napon átrándult Marie grófnőhöz, hogy Tirzusról beszéljen vele.

Több nap mult el ama vészes esemény óta, pár napja volt, hogy Tristan nem hagyta el Ivándot, folytonosan Balázs tudósítását várva, hogy az elmaradt párbaj ügyét újra felvéve, meghatározzák a napot, melyen az végbemenjen, de Szolcsányi gróf csodálatos módon nem hallott magáról.

— Megbánta az egész dolgot — mondá Lazas.

— Ezt nem tehetem fel róla, — vizonzá Tristan — s különben is, nemcsak ő a sértett fél; durva szavai sokkal inkább bántanak engem, minthogy abbahagyhatnám a megkezdett ügyet; s ha ő nem, én fogom megújítani.

— Ezt a bolondságot nem teheted. Én legalább örülségnek tartom, s helyedben nem tenném.

Tristan e szóváltás napjának délutánján Sutánra ment, a főkertészről beszélni s Balázsról hallani. Lazas nem kísérte őt, otthon maradt. Midőn a kastélyba ért, Marie grófnőt, mint mondák az inasok, a parkba látták menni, nem volt szobáiban, s ő utána indult felkeresni.

Majdnem biztosan eltalálta az irányt az erdő s park végén álló kertészlak, most koromés szénhalmaz felé. Következtetése helyes volt, Szolcsányiné lassu lépésben haladt, s ő utolérte.

A grófné mély gondolatokba merülve, lecsüggeszté fejét. Tristan lépteire visszafordult, bevárta őt, arcza szokatlan komoly, halvány, levert kifejezésű volt, ajka nélkülözte rendes mosolyát.

— Majdnem azt hiszem, grófné, — mondá üdvözölve őt az ifju — kegyednek nem kellene most még e szomorú helyet felkeresni. Az ily leégett ház a temetőhöz hasonlít.

— Nem voltam itt, mióta együtt hagytuk el e helyet, akkor még lángokban állt minden; ma valóban sötét temetőhöz hasonlít.

— Fel fogja építtetni?

— Nem! — viszonzá majdnem borzadva Szolcsányiné. A véletlen maga oldott meg egy szomorú kérdést, mit én soha sem mertem volna tenni.

— Tudja-e grófné, hogy mi hozott engem ma ide?

— Valamely különös ok?

— Rendkívül különös! Nem szokásom senkit gyanusítani, de majdnem biztosnak tartom, hogy e házat maga Tirzus gyújtotta fel.

— Rettentő gyanu — viszonzá Marie megdöbbenve, de Tristan nagy meglepetésére, nem mondott ellent.

— Ugy látszik, kegyed maga is vallja nézetem.

A grófné nem felelt.

— Ezt a Tirzust én haszontalan embernek tartom; nem tudok róla semmit, s mégis, minden rosszat felteszek. Egyenesen azért jöttem, hogy megkérjem önt, miként adja ki neki az utat, még pedig mielőbb!

— Nem tehetem — mondá kitörve Marie, s hangja rendkívül izgatott volt.

— Nem teheti? Ki, vagy mi gátolhatja ebben?

— Férjemnek tett ígéretem, ki adott szó-

val, esküvel ígértette meg velem, hogy Tirzust e házban holtig megtűröm.

— De ez a ház most leégett.

— Épen ez a probléma. Nem tudom, miként oldjam ezt meg, miután félig a véletlen már megoldotta.

— Nem közölheti velem ezen okot, mi ezt az adott ígéretet előidézte? Mi köti még Tirzushoz?

— Nem — viszonzá gyorsan, ijedten Marie, s önkénytelenül megrázkódott. Tirzus multját oly sűrű titok fedi, mit — nekem legalább — nem lehet szellőztetni.

Tristan bámulva hallá e feleletet.

— Nemde, veszélyes, halálos titok — mondá önkénytelenül, a véres ingre gondolva, mit az atya és leány kezeiben látott. Az egyik tombolva, a másik kétségbeesve küzdött annak birtokáért, de, hogy melyiknek volt nagyobb érdekében azt megtartani, Tristan már akkor eltalálta.

Marie megdöbbenve tekintett reá.

— Honnét erednek e szavak, Tristan? — kérdé reszkető hangon, s megállt. Lélegzetét elfojtá a feszültség, a félelem; halálsápadtan leste az ifjú ajkairól a szavakat.

— Küldje el Tirzust — mondá felelet helyett Tristán esengve. Küldje el, vagy kénytelen leszek utána járni azon titoknak, minek első nyomát már meglelém . . .

— Első nyomát? — dadogá Marie.

— Tudja grófné, hogy minden titoknál csak az első nyom szükséges, ezt föllelve, messze elvezet a fonál. Bármily hosszú, tekervényes utakon haladhatunk sokáig, de végre eljutunk a labirint végéhez. Kitartás szükséges csak hozzá, s ez megvan nekem.

— Egyetlen lépést sem fogsz tenni! — kiáltá ingerülten Szolcsányiné, s arczán a halványságot lángoló pir váltotta föl. Neked kevésbé van jogod ehhez, mint bárki másnak, mert . . . mert . . .

Elakadt.

— Folytassa grófné — mondá Tristan, ki mindinkább meggyőződött, hogy az özvegy rettegése borzasztó titkot takar. Adja tudtomra akaratát, de győzzön meg kívánságának szükséges voltáról. Szerintem a bünt felderíteni és büntetni kötelesség.

— Nagyon rideg beszéd ez, Tristan — mondá fájdalmasan a grófné. Oly rideg, hogy

szemednek meleg pillantása ellentétben áll vele; hangod megczáfolja követelésedet, önkénytelen érezned kell, hogy irántam feltétlen bizalommal tartozol.

Az ifju nyugalmának, erélyének vége volt. Mindaz, a mit Marie iránt érzett, a mit óvakodva rejtett, óriási erővel jutott érvényre e perczen, midőn először lett felhiva általa, hogy néhány édes szót, meleg nyilatkozatot ejthessen.

— Kivánja, hogy vak és süketnéma legyek? — mondá áradozásban kitörve. Az leszek! Ne hivatkozzék kötelességre, ne szabja meg a hála tartozását, kívánjon bármit, már egyszer felajánlám éltemet, véretem mindenkorra. Fogadja el. Hallja meg újra és higyje feltétlenül, hogy rám nézve csak egy lény létezik e földön: kegyed; szivemet csak egy érzés dobogtatja: az ön iránti ragaszkodás; éltemnek csak egy czélja van: kegyednek élni . . .

Marie meglepetve, megdöbbenve állt előtte; de lényét kéjes érzés töltötte be. A hang édes zengése hizelegve rezgé át lelkét s egybeolvadt szivével. Volt valami Tristan hangjában, szemében, a mi mesterkéletlen, igaz, való és mély volt, s ez soha sem téveszti el a nőre hatását, ki ön-

kénytelen felismeri azt s meg tudja a világ általános bókolásától, felületességétől különböztetni...

— Köszönöm — mondá egyszerüen, halkan, hálás kiejtéssel. A reszkető, érzésteljes hév elmondta a többit, mit ő elhallgatott, sőt titkolni akart, de Tristan észrevette. Így ismét nyugodt vagyok. Előbbi szavaid megrémitének. Annyit tudhatsz csak, hogy vészes titok nyomja lelke-
met, mit férjem halálos ágyán bizott reám, megígértetve, hogy míg élek, titkom marad, s ezt meg is fogom tartani.

Az ifju lehorgasztá fejét, némán haladtak egymás mellett. Megígérte neki, hogy vak és süket lesz, s belsejében mégis annak ellenkezőjét érzi. Figyelnem kell a vén Tirzusra, gondolá. Örködnöm Marie fölött, ki rettegve hordja ama titok terhét szívébe zárva, mit férje könnyelműen bizott rá, nem gondolva meg, hogy mily veszélynek teheti ki az által nejét, ki akarata ellenére részese lett talán egy halálos bűnnek, mit jobb meggyőződése, vágya szerint kötelessége volna fölfedezni...

Tudni akarta a rejtélyt és annak minden részletét. Tudni, Marie miatt. Nem kíváncsiság vezette ez óhajást, hanem annak biztonsága, nyu-

galma, ki legdrágább volt neki e földön. Egy mód van, — gondolá — hogy a titok nyomát el ne veszítsem, mihez a véletlen vezetett. Borbálával közelebbről megismerkedni. Ő sokkal fiatalabb, minthogy el ne árulná azt előttem, ha ügyesen, óvatosan közeledem hozzá, a nélkül, hogy sejtetném vele, miként titka az, a mi oldalához lánczol.

A grófné hasonló némaságban haladt Tristan mellett; saját tépelődésével elfoglalva, nem vette észre, hogy az nem beszél. Az égett, fekete romokhoz értek.

— Elhordatom innét a még megmaradt kormos falakat, kőhalmazt és fekete üszköt, — mondá Marie — s felásatom a földet és parkiroztatom: ne legyen itt többé épület.

— Uj házat épített a főkertésznek?

— Még nem tudom. Az utolsó esemény ugy látszik teljesen megzavarta fejét; legalább viselete azt mutatja. Erre az esetre nyugdíjazni fogom.

— S helyébe mást fogad?

— Okvetetlen.

— És akkor ő mégis távozik Sutánról?

— Ha saját maga óhajtja ezt. Én el nem küldhetem.

— Hol van Balázs? — kérde Tristan odavetve, más irányt óhajtva adni a társalgásnak. A tűz óta nem láttam őt.

— Elutazott, mint mondta, pár hét múlva tér csak vissza.

— El-u-ta-zott? — kérde bámulva Tristan, s oly élénk csodálkozás és megrovás volt kifejezve hangjában, hogy Szolcsányiné meglepetve pillantott reá.

— Mi különös van ebben? — kérde élénken. Ő mindjárt akkor beszélt a távozásról, midőn Thisbével ama kellemetlensége volt. Nem óhajtott testvéremmel legalább egy ideig találkozni, s hogy azonnal nem ment, a közbejött tűz volt oka.

Tristan ajkain önkénytelen futó gunyosoly röpült át. E tettet legalább is gyávaságnak vehette Balázs részéről. Eddig sem tartott róla sokat, most teljes megvetést érzett iránta; nemcsak örülten szenvedélyesnek tartá, de önérzet nélküli férfinak is, kinél a becsület fogalma csak szalmatüz, elhamvad, ha a percz fellobbanása megszűnik.

Különösnek találta, hogy most, midőn jelenlétere szükség volna Sutánon, távozik. Ő, részé-

ről, mindenre kész, de tájékozatlan még az itteni viszonyokkal szemben, s egyedül ő lett volna hivatva, hogy rendbehozza mindazt, a mi a tűz s a főkertész csodálatos elzárkózottsága által kikökkent rendes kerékvágásából. Marie nem felelt. Ő másként volt meggyőződve sógorára nézve, mint Tristan, s nagyon örült, hogy az egy időre elhagyta a vidéket. A kilátásba helyezett s abbahagyott párbajról semmit sem tudva, csodálkozott, hogy Tristan rosszalja az elutazást, holott biztosan tudta róla, hogy ő épen oly ellenszenvvel viseltetik iránta, mint Balázs ő ellene.

Miután körülnéztek a szomoru helyen, a leégett háznak üszkein, lassan visszaindultak a kastély felé, hol Thisbe Borbálával az erkélyen állt, ki Tristant meglátva, önkénytelen összerázkódott s szobájába akart sietni.

— Miért kerüli Tristan grófot? — kérde csodálkozva Thisbe, kinek szeme örömben villant fel, megpillantva a testvérével közeledő vendéget.

— Nem kerülöm, de annyira szomoru vagyok, — mondá Borbála észrevehető izgatottsággal — hogy csak terhére lehetek neki és a grófnénak.

— Maradjon kérem, Borbála. A folytonos

egyedüllét még szomorubbá teszi, s még megbetegszik e folytonos tépelődés következtében.

Borbála tehát maradt. Az erkély legtávolabbi részébe ült, kézimunkát vett kezébe, s midőn Marie és Tristan fölérték, futólag fölemelkedve köszönté az ifjut, aztán félrefordult s elmélyedve ült helyén.

Tristan meg sem szólíthatta őt, oly határozott visszavonulást mutatott, teljesen elkülönzé magát a társaságtól, s tétlenül, munkáját ölébe erésztve szemlélte a felhők uszását. A grófnők koronként részvétteljes pillantást vetettek reá...

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

